

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 10 ЧЕРВНЯ 2005 РОКУ ЧИСЛО 23 VOL. CXII FRIDAY, JUNE 10, 2005 No. 23

Президент України В. Ющенко - в Туреччині, прем'єр Ю. Тимошенко - в Грузії

Президент Туреччини Ахмед Сезер (зліва) і Президент України В. Ющенко в Анкарі 7 червня. *Фото: УНІАН*

Прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко (праворуч) та голова парляменту Грузії Ніно Бурджанадзе в Тбілісі 3 червня на завершальному засіданні Ради глав урядів країн СНД. *Фото УНІАН*

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Під час державної візити до Туреччини 6–8 червня Президент України Віктор Ющенко обговорив питання співпраці України і Туреччини щодо економічних проєктів. Туреччина є шостим найбільшим торговельним партнером України, яка розраховує збільшити обсяг взаємної торгівлі з нинішних трьох мільярдів долярів до 10 мільярдів до 2010 року. 6 червня в Анкарі В. Ющенко зустрівся з прем'єр-міністром Турецької Республіки Реджепом Ердоганом, 7 червня відвідав Мавзолей Мустафи Кемаля Ататюрка, де поклав вінок на його могилу. Після цього він зустрівся з Президентом Туреччини Ахметом Сезером і під головуванням обох президентів відбулися українсько-турецькі переговори у розширеному складі, було підписано підсумкові документи. Зранку, 8 червня, Віктор Ющенко в Стам-

(Закінчення на стор. 3)

Львів розташований в Европі

Напередодні відкриття у Львові Цвинтаря Орлят (церемонія відбудеться 24 червня) друкуємо відповіді голови Львівської державної адміністрації Петра Олійника на запитання польського журналіста Володимира Пясецького. Інтерв'ю друкується з дозволу автора; переклад – Василь Лопух.

– Президент Віктор Ющенко обіцяв, що докладе усіх сил, щоб розв'язати проблему Цвинтаря Орлят у Львові, що без потреби псувала кров поміж нашими народами. Знавці польсько-українських взаємин кажуть, що у досягненні домовлености велика заслуга належить також місцевій владі. Чи не прокоментуєте?

– Звичайно, непорозуміння (а я саме так би назвав те, що відбувалося довкола польських військових поховань на Личаківському цвинтарі у Львові) занадто довго затягнулись. І на час, коли в Україні прийшла нова влада, вони стали просто анахронізмом, який ми успадкували від попередніх адміністрацій. Ці непорозуміння, вочевидь, суперечили тій атмосфері взаєморозуміння та підтримки, яку ми відчували з польського боку під час Помаранчевої революції в Україні. Вдумаймося – два великі европейські народи не могли вирішити декількох, не таких вже й складних, питань впродовж кільканадцяти років. Безсумнівно, що справою нашої чести стало вирішення цієї проблеми. І роля львівських влад різного рівня – і обласної, і міської, тут була чимала. Однак, нам не вдалося б підійти так близько до остаточного вирішення питання, якби і львівська громадськість не сказала свого слова.

– Для багатьох звичайних поляків і українців сенс дискусії навколо справи цвинтаря був не цілком зрозумілим. На чому залежало?

– На Личаківському цвинтарі, де поховані польські військові часу боротьби за державність Польщі, поміж інших поховань (скажімо вояків, що загинули у польсько-совєтській війні 1920 року) лежать воїни, що полягли у польсько-українській війні в Галичині 1919 року. Тому це викликало певні застороги з обох боків. І українське, і польське суспільства потребували часу на осмислення того, що з обох боків полягли вояки, які виконували свій військовий обов'язок, патріоти, які, на наше нещастя, зустрілися на одному полі бою. Кожен з них бачив свою історію по-своєму. Насправді це була трагедія двох народів і вона тривала аж до пізніх 50-их років. Хоча, уже після кривавого конфлікту на Волині 1943 року та подібних подій на всій Західній Україні, після сумнозвісної „Акції Вісла" в Польщі українська та польська еліти зрозуміли, що так вирішувати питання українсько-польських взаємин неприпустимо. Але на гльобальне осмислення був потрібний час. А якщо говорити про формальні аспекти непорозумінь, то йшлося не стільки про амбіції двох сторін, а швидше про неконтрольованість процесу переговорів, які велися сепаратно на різних рівнях, про визначення самого предмету переговорів – чи ми домовляємося про впорядкування поховань, чи про відновлення (а насправді побудову) всього меморіялу, який у 1939 році так і не був завершений.

– Чи остаточно узгіднено текст напису на пам'ятнику „Тут спочивають польські вояки, що полягли за Вітчизну"? Чи з українського боку нікому це не перешкоджало?

(Закінчення на стор. 3)

Віктор Ющенко і Петро Олійник

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Перша державна візита президента Індії до Києва

КИЇВ. – Президент Індії Абдул Калам в ході чотириденної державної візити до України від 1 до 4 червня провів у Києві переговори з Президентом Віктором Ющенком та іншими керівниками країни, відвідав Південний машинобудівний завод у Дніпропетровську, підписав угоди про співпрацю у сфері освоєння космосу. Аналітики говорять про зацікавленість Індії в українських ракетних технологіях. Однією з тем переговорів була проблема індійських перемитників. Перша державна візита президента Індії відбулася на тлі серйозних як подібностей, так і відмінностей між двома країнами в політичних, економічних і гуманітарних аспектах. А. Калам – президент Індії, яка вважає Україну своїм стратегічним партнером – у січні поздоровив Президента В. Ющенка з перемогою на виборах. Індійські аналітики писали у пресі про схожість революцій у Грузії і Україні, яка, на їх думку, полягає у тому, що вони демонстрували невгасиме полум'я свободи.

Головний композитор України

КИЇВ. – На XII Всеукраїнському з'їзді Національної спілки композиторів, який днями відбувся у Ворзелі під Києвом, визначили „головного українського композитора". Новим головою НСКУ обрали Євгена Станковича. Цей митець – не лише, без перебільшення, знакова постать сучасної української музики, творчість якого відома й визнана в усьому світі, а й людина з чималим політичним досвідом, свого часу народний депутат УРСР і СРСР останніх історичних скликань. Тому слід сподіватися, що й найбільшим в Україні музичним об'єднанням він керуватиме тепер і творчо – як композитор, і розважливо – як політик.

Канадські підприємці стверджують покращання ринкової конкуренції в Україні

КИЇВ. – Представники канадського підприємництва відзначають покращення умов ринкової конкуренції в Україні, заявив 7 червня Посол Канади Ендрю Робінсон під час зустрічі з першим віце-прем'єр-міністром України Анатолієм Кінахом. Під час зустрічі йшлося, що канадські підприємці зацікавлені у використанні потужного технічного потенціялу України, поглибленні співробітництва з українськими колеґами у сфері будівництва, в енерґетичному комплексі, зокрема у сфері гідро-та ядерної енерґетики. Домовились також про активізацію співпраці між об'єднаннями підприємців обох країн, зокрема, Українським союзом промисловців і підприємців та Національною групою промисловців і підприємців Канади.

ФДМ не поспішає з криворізьким завданням

КИЇВ. – Чинне законодавство не дозволяє провести повторний конкурс із продажу „Криворіжсталі" у місячний термін, заявила 7 червня голова Фонду державного майна України, Валентина Семенюк. ФДМ чекає письмового рішення суду. В. Семенюк вела мову про розпорядження прем'єр-міністра Юлії Тимошенко від 6 червня, щоб терміново підготувати офіційну пропозицію з повторної приватизації металюргійного комбінату за скороченою процедурою. Ю. Тимошенко висловила сподівання на те, що це станеться упродовж місяця. На думку В. Семенюк, такий конкурс, відповідно до чинної нормативної бази, має готуватися від 45 до 75 днів. Крім того, наголосила В. Семенюк, для початку процедури проведення нового конкурсу Фонд чекає письмового рішення суду, а також повернення акцій. Окрім того, необхідне доручення або відповідна постанова уряду. Радник Президента Олександер Пасхавер заявив, що доручення прем'єр-міністра про організацію повторного конкурсу з „Криворіжсталі" є передчасним і може викликати скептичне ставлення у потенційних покупців.

Посвячення Екуменічного дому суспільної допомоги

ПРАЛКІВЦІ, Польща. – 4 червня у Пралківцях біля Перемишля (Польща) Глава Української Греко-Католицької Церкви Любомир (Гузар) і Митрополит Перемишльсько-Варшавський УГКЦ Іван (Мартиняк) посвятили Екуменічний дім суспільної допомоги. Приводом для цього задуму стала пожертва однієї української родини, яка передала у власність Церкви земельну ділянку площею 1 га. У червні 1999 року землю було освячено під будівництво закладу. Екуменічний дім суспільної допомоги в Пралківцях має стати своєрідним комплексом, до якого будуть належати сам будинок, реабілітаційний центр та осередок вишколу волонтерів для соціяльної служби. Реабілітаційний центр має надавати медичну допомогу всім мешканцям Пралківців та навколишніх сіл. У кінцевому варіянті в цьому центрі зможуть проживати близько ста осіб.

В Україні смертність удвічі перевищує народжуваність

КИЇВ. – Про високий рівень смертностив Україні, заявив 7 червня міністер охорони здоров'я Микола Поліщук на парляментських слуханнях „Забезпечення прав дітей в Україні. Охорона материнства та дитинства". Демографічні показники в Україні вирізняються високою смертністю – 16.1 на 1000 осіб, що удвічі перевищує народжуваність. Міністер підкреслив, що показник народжуваности є одним з найнижчих серед країн Европи – 1.1 дитина на одну жінку. „Життя кожної дитини набуває особливої ваги для стратегічних інтересів держави", – наголосив М. Поліщук.

Рішення Евросуду стосовно М. Мельниченка

КИЇВ. – Микола Мельниченко, який виграв через Европейський суд з прав людини право бути депутатом українського парляменту, поки що не може цим правом скористатися. Центральна виборча комісія 6 червня, відмовилася скасувати власне рішення про відмову колишньому охоронцю колишнього президента Леоніда Кучми в реєстрації кандидатом у депутати на виборах Верховної Ради в 2002 році. Це рішення було ухвалено 3 червня. Центральна виборча комісія відмовила представникові та адвокатові М. Мельниченка Сергію Головатому задовольнити його заяву щодо забезпечення виборчого права М. Мельниченка. ЦВК мотивувала свої дії тим, що не має підстав скасувати рішення Верховного Суду, котрий свого часу відмовив екс-майорові в праві обиратися до парляменту. „Рішення Евросуду не можна не виконати, але ЦВК не може це зробити самостійно, оскільки існує рішення ВСУ", – пояснила заступник голови ЦВК Марина Ставнійчук, яка доповідала з цього питання. Раніше в матеріялі, розміщеному на сайті „Української правди", С. Головатий казав про брак політичної волі для вирішення цього питання, а також про небажання української влади бачити його підзахисного в Україні. На думку С. Головатого, не існує юридичних перешкод, які б завадили ЦВК виконати рішення Европейського суду з прав людини.

Нацрада за присутність в Україні чужоземних мовників

КИЇВ. – 2 червня керівництво Національної ради України зустрічалося із керівниками американської радіостанції „Голос Америки". Під час зустрічі американські гості висловили задоволення змінами, що відбуваються в Україні в напрямку розширення принципів свободи слова та інших свобод, подякували за надану „Голосові Америки" можливість вести мовлення та висловлювати свою думку в Україні. Особливу увагу учасники зустрічі приділили проблемам розвитку громадського телерадіомовлення в Україні, роздержавлення обласних державних телерадіокомпаній та окреслили шляхи їх вирішення. Члени Національної ради висловились за присутність на українському ринку чужоземних мовників, що відзначаються високим професіоналізмом і які демонструють приклади дотримання журналістських стандартів щодо об'єктивности та неупередженості в подачі інформації.

Уряд України хоче мирно врегулювати справу „Ґонґадзе проти України"

КИЇВ. – Уряд України готовий виплатити вдові вбитого журналіста Мирославі Ґонґадзе 100 тисяч евро, йдеться в розпорядженні Кабінету міністрів від 31 травня, яке містить деклярацію, пропоновану до підписання сторонами „з метою дружнього врегулювання в справі". У документі зазначено, що українська сторона обов'язується продовжити ретельне розслідування вбивства журналіста. Також згідно зі запропонованою мировою угодою, якщо Мирослава Ґонґадзе погодиться взяти гроші – тоді вона втрачає право подавати будь-які позови проти України. М. Ґонґадзе утрималася від коментарів з цього приводу. Вона готує власну заяву і оприлюднить її найближчим часом. Як відомо, М. Ґонґадзе подала позов проти України до Европейського суду з прав людини.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Книга про українців визнана найсмішнішою в Англії

ЛОНДОН. – „Коротка історія тракторів по-українськи" Марини Левицької отримала премію Вудгауза за кращу гумористичну книгу року, написану жінкою. Книга декілька місяців утримується в десятці бестселерів у Великобританії. Марина Левицька народилася в сім'ї післявоєнних українських біженців. „Історія тракторів" – перша книга 58-літньої М. Левицької, яка працює викладачем в університеті Шефілду.

Головними героями книги стали українці. У сімейній комедії розказується про одруження 84-літнього українця-вдівця, що прожив майже все життя в Британії, з 40-літньою жінкою з Тернополя, у якої в голові тільки гроші і дорогі машини. Дві дочки „нареченого" прикладають максимум зусиль, щоб врятувати свого батька від корисливої „нареченої". У битві з „хижачкою" несподівано розкриваються сімейні таємниці і секрети. Сам „наречений" в перервах між сімейними битвами і пише ту саму історію тракторів, що грають, на його думку, суперважливу ролю в історії його рідної України, покинутій під час війни. Премія Вудгауза спонсорується виробником шампанського „Bollinger", тому нагородою, яку отримала М. Левицька, була пляшка шампанського. Книга також була представлена на престижну літературну премію „Orange Prize", що щорічно вручається в Британії (55 тисяч долярів). Цю нагороду дістала американка Лайонел Шрівер за книжку „Нам треба поговорити про Кевіна".

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

булі, зустрівся з Вселенським патріярхом Вартоломієм II. Також В. Ющенко зустрічався з турецькими підприємцями. На думку глави Української держави, при існуючому „досить пожвавленому" рівні економічних, торговельних та інвестиційних взаємин мають бути сформовані достатні політичні зв'язки між країнами. Президент наголосив, що Україна і Туреччина мають багато спільних плянів, зокрема щодо євроінтеґраційних процесів. Туреччина є цікавою для України також з точки зору залучення інвестицій. Вже сьогодні, зазначив В. Ющенко, в Україні працює 331 підприємство з турецькими інвестиціями. Крім того, в останній день триденної візити відбулася прогулянка президентського подружжя на катері протокою Босфор. Після цього Президент В. Ющенко відвідав могили Сулеймана Пишного та Роксоляни у мечеті Сулейманіє.

На кілька днів раніше, 3-4 червня, прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко розпочала свою першу закордонну офіційну візиту – до Грузії. Під час візити український прем'єр взяла участь у засіданні глав урядів країн-учасниць СНД. Разом з колеґами Ю. Тимошенко обговорила зокрема протокол про поетапне скасування обмежень у взаємній торгівлі в рамках Співдружности, а також питання, що стосуються бюджету СНД. Ю.Тимошенко також провела зустріч з прем'єрміністрами Грузії, Росії, Казахстану та Білорусі, а також зустрічі з Президентом Грузії Михаїлом Саакашвілі та головою грузинського парляменту Ніно Бурджанадзе.

У Тбілісі голови урядів СНД вирішили створити до 2012 року зону вільної торгівлі. Таке рішення ухвалено 3 червня на засіданні Ради голів урядів СНД. Але прем'єр-міністер України Ю. Тимошенко заявила, що Україна тимчасово утримається від підписання цього документу. Вона зазначила, що Україна пропонує інтенсифікувати створення зони вільної торгівлі в рамках СНД. Пропозицію України підтримали прем'єр-міністри Молдови, Грузії і Киргизстану. Водночас прем'єр-міністер Росії Михайло Фрадков запропонував ухвалити підготовлений протокол про поетапне скасування обмежень, який передбачає створення зони вільної торгівлі до 2012 року. М. Фрадков відтепер головуватиме в Раді керівників урядів СНД – перед цим свої повноваження склав молдавський прем'єр Василє Тарлєв.

За матеріялами ЗМІ

Свято „Моя майбутня Україна"

1 червня в Україні було відзначено міжнародний День захисту дітей. З цієї нагоди голова наглядової ради благочинного фонду „Україна 3000", дружина Президента України Катерина Ющенко (на фото) побувала на святі „Моя майбутня Україна" у запорізькому Палаці спорту „Юність". Фото УНІАН

В Криму: новий міжнародний термінал

СІМФЕРОПОЛЬ. – Новий міжнародний термінал – залю прилетів – відкрито 4 червня на міжнародному летовищі „Сімферополь".

Новий термінал здатний приймати 500 пасажирів на годину, що в 1.7 раза перевищує пропускну спроможність колишньої залі. Будівництво було розпочато в жовтні минулого року. Сума витрачених коштів становить близько 5 млн. грн. Офіційну церемонію відкриття міжнародного терміналу приурочили до дня міста Сімферополя. Прогнозується, що в 2005 році кількість авіопасажирів, які вилітатимуть з Сімферополя, збільшиться на 30 відсотків.

З Міжнародного летовища „Сімферополь" здійснюються лети, зокрема до Стамбулу, Тель-Авіву, Гамбурґу, Франкфурту-на-Майні, Оренбурґу, Москви, Ташкенту.

УНІАН

Львів...

(Закінчення зі стор. 1)

– Маю надію, що це остаточна формула. Вона була в цілому підтримана на переговорах, які велися на найвищому міждержавному рівні – між Державним секретарем України Олександром Зінченком та головою Ради національної безпеки Польщі Єжи Бaром. Львівська міська рада також не висунула заперечень проти такого напису. А значить, ми, усе таки, проявили добру волю і досягли домовлености.

– Досягнуто також порозуміння у справі увіковічення пам'яті українців, що загинули на теренах Польщі. Як це полагоджено?

– Згідно з Женевською конвенцією, держава, на території якої знаходяться будь які військові поховання, зобов'язана їх належно впорядкувати. Це не означає, що слід будувати якісь військові меморіяли, що прославляють полеглих однієї армії, але чимось ображають пам'ять інших. Однак кожне поховання обов'язково має бути впорядковане.

За нашими даними на території Польщі є близько п'ятдесяти тільки військових українських масових поховань. Причому там поховані не лише вояки, які за тих чи інших обставин воювали з польськими підрозділами. Найбільше там якраз поховань вояків Армії Української Народної Республіки, яка була союзником Війська Польського у війні з більшовиками 1920 року. Однак і поховання колишніх супротивників мають бути впорядковані. Я б зокрема наголосив на місцевості Павлокома – місці поховань масових цивільних жертв. Ми розуміємо, що для польського суспільства це дуже складне питання, яким для нас було питання Волині. Однак, гадаю, що ми на добрій дорозі і знаходимо порозуміння.

– Як участь поляків, у Помаранчевій революції, вплинула на взаємини поміж нашими народами?

– Під час Помаранчевої революції найбільше людської підтримки, власне людського тепла, ми відчули з боку поляків. І не тільки Польського уряду, хоча роля Президента Польщі у мирному вреґулюванні конфлікту надзвичайно велика. Тисячі людей, простих польських громадян, щиро і активно допомагали нам. Гадаю, що листопад та грудень 2004 року золотими літерами будуть вписані у нову історію двох великих европейських націй. Ми тут, в Україні, цим надзвичайно пишаємось. Перед нами ще довга дорога до добробуту і процвітання. Однак, на мій погляд, Помаранчева революція навчила нас чогось дуже важливого для майбутнього України та Польщі.

– Чи львівяни сприймають почуття частини поляків, що Львів є їх родинним місцем, так як поляки розуміють, що Вроцлав чи Щецін багато німців називають своїми родинними містами?

– Львів має багатовікову славну, але водночас і складну історію. У Львові відбулося пробудження і національне відродження принаймні трьох народів – українського, польського та єврейського. У свій час досить таки ліберальна Імперія Габсбурґів цьому посприяла. Тому, на мій погляд, Львів – це місто і українців, і поляків, і євреїв, і представників ще багатьох національностей, які жили в ньому і працювали для нього. Жодному з народів ми не можемо відмовити в тому, що його сини зробили для нашого міста. Зрештою, Львів належить усім, хто його просто любить. Від того місто стає тільки багатшим. Не потрібно його розривати, ділити на польське, українське, вірменське чи єврейське. Львів „наш" у найширшому сенсі цього слова.

– Що на Вашу думку є найважливішим в українсько-польських взаєминах?

– Сьогодні найголовнішим для наших країн і наших народів є взаємна підтримка. Причому цієї підтримки, у певних питаннях, потребує не тільки Україна, але й Польща. Історія ще не завершується сьогодні. Ми ще дуже багато одні для одних можемо зробити як у високій політиці стосунків з США, Евросоюзом та Росією, так і в економіці, культурі. Скажімо у збереженні нашого спільного культурного спадку від Лемковини та Кракова до Дніпра, у захисті природного середовища, адже нас, окрім усього іншого, єднають Европейське Розточчя та Карпати, у розбудові спільного кордону, у спільних освітніх програмах. Я скажу коротко – нас об'єднує значно більше, ніж роз'єднує, а тому усі напрямки нашої співпраці є важливими.

– У жовтні 2004 року В. Ющенкові було надано одну з престижних нагород „Орел Яна Карського". Як відомо Ян Карський, герой XX століття, був номінований на нагороду Нобеля „За мир". Ян Карський боровся за право народів до самостійности та незалежности. Він свої молоді роки прожив у Львові і був студентом Львівського університету. Чи ви хотіли б бути господарем урочистости з нагоди вручення цієї нагороди, Президентові України на Львівщині?

– Ми пишаємось, що цю поважну нагороду присвоєно нашому Президентові. Ми були б дуже зацікавлені, щоб вручення нагороди Орла Яна Карського відбулося саме у Львові.

– Львів займав особливе місце у серці Яна Павла II, а кардинали Гузар і Яворський користувалися особливою повагою Святішого Отця, який також благословив Помаранчеву революцію. Як львів'яни пам'ятають про Папу?

– Гадаю, що візита Івана Павла II була найбільшою подією минулого століття для Львова. І це попри те, яким буремним було XX століття, скільки болю та радости воно принесло. Забути ту атмосферу, яка панувала в місті під час його візити неможливо. Ми ніколи не забудемо і того останнього благословення, яке ми отримали з його, вже слабнучих, рук під час Помаранчевої революції.

– Чи можна сказати, що Львів і тепер є найбільш европейським містом?

– А от у цьому ми не хотіли б конкурувати з нашими чудесними містами. І це стосується не лише великих міст, але й малих українських містечок. Бо навіть ті з них, де кількість мешканців не вельми чисельна, залишаються містами і за історією, і за архітектурою, і за духом. До речі, ми в Україні стоїмо на порозі кардинальної адміністративно-територіяльної реформи, ініціяторами якої виступили Президент і Кабінет міністрів. Її головні завдання – передати якнайбільше влади місцевим територіяльним громадам, зробити владу ближчою до людей, уніфікувати населені пункти на кшталт кращих европейських зразків.

АМЕРИКА І СВІТ

Верховний Суд США заборонив маріхуану

ВАШІНҐТОН. – Верховний Суд США 6 червня постановив, що люди, які вживають маріхуану з лікувальною метою для послаблення хронічних болів, порушують закон. Постанова означає, що уряд США може прийняти федеральний закон про заборону вирощування та використання маріхуани – навіть у десяти американських штатах, які дозволяють лікарям виписувати цей наркотик своїм пацієнтам. Суд розглядав справу двох жінок з Каліфорнії, котрих лікарі рекомендували маріхуану. Чільний офіцер боротьби з наркотиками в адміністрації Дж. Буша Джон Волтерс сказав, що ця постанова нанесла удар групам, які захищають наркотики, зловживаючи співчуттям американців.

Т. Блейр отримав частинну підтримку Дж. Буша

ВАШІНҐТОН. – Британський прем'єр-міністер Тоні Блейр 6 червня прибув до Вашінґтону, де він сподівається здобути підтримку Президента Джорджа Буша для своїх плянів боротьби з бідністю в Африці та зменшення ґльобального потеплення. Ці два питання стоять на порядку денному зустрічі Великої вісімки індустріяльно розвинених держав, яких Британія приймає в липні. США скептично налаштовані щодо британської ідеї подвоїти допомогу без чіткої обіцянки країн-одержувачів покращити стан демократії та боротися з корупцією. Президент Дж. Буш та прем'єр-міністер Тоні Блейр заявили 7 червня, що досягли угоди про полегшення боргових зобов'язань для найбідніших африканських країн. Вони запропонували списати 100 відсотків боргу 27 країн, якщо ті подолають фінансову корупцію. Провідники Британії та США сподіваються викласти свої пропозиції іншим членам Великої вісімки під час зустрічі наступного місяця. Одначе,Тоні Блейр не зміг добитися довготермінового зобов'язання від Дж. Буша підвищити суму допомоги або використати фінансові ринки, щоб здобути додаткові гроші. У справі ґльобального потепління провідники не знайшли спільної мови. Американський президент, наголосив, що допомога з боку США пов'язана з тим, як здійснюється управління цими африканськими державами: „Ніхто не хоче давати гроші скорумпованій країні, провідники якої беруть гроші і кладуть їх до своєї кишені. Жодна розвинена нація не буде підтримувати уряд, якому нецікавий його власний народ, який не зосереджується на освіті та медицині, який не має відкритої економіки та відкритого ринку".

Нафтова компанія впливала на Кіотський протокол

ЛОНДОН. – Група захисту довкілля „Ґрінпіс" твердить, що документи Державного департаменту США, до яких вони отримали доступ завдяки Актові про свободу інформації, доводять, що Джордж Буш радився з найбільшою в світі нафтовою компанією „Ексон Мобіл" щодо Кіотського протоколу перед тим, як відмовився його підписати. „Ґрінпіс" каже, що згідно з документами Джордж Буш відкинув договір про зменшення парникових ґазів частково на основі доказів, наданих розформованою на сьогодні Глобальною кліматичною коаліцією – лобістською групою нафтової індустрії, в якій „Ексон" грав провідну ролю. Два роки тому посадовець з „Ексон" заявив комітетові британського парляменту, що компанія не аґітувала будь-який уряд світу проти Кіотського протоколу.

Американці знайшли підземний бункер в Іраку

БАГДАД, Ірак. – Американські військові в Іраку повідомили 5 червня про те, що вони знайшли маштабний підземний розгалужений бункер, який, за їхніми словами, використовують бунтівники. В бункері було багато зброї - автомати, гармати, ракети, але також амуніція, чорні уніформи та маски, мобільні телефони та окуляри нічного зору. Підземний бункер, розташований на відстані 80 кілометрів від Багдаду, має площу, що дорівнює чотирьом футбольним полям, і містить мебльовані житлові приміщення, з кухнями, душовими та кондіціонерами. Згідно з повідомленням, це один з п'ятдесяти складів зброї, знайдених впродовж останніх днів в ході акції, під час якої інформація від місцевих мешканців та затриманих бунтівників допомогла знайти ці схованки.

США опублікували звіт з питань торгівлі людьми

ВАШІНҐТОН. – Державний департамент США оприлюднив 3 червня черговий щорічний звіт про торгівлю людьми в світі. У документі серед іншого сказано, що США, можливо, запровадять санкції проти чотирнадцяти країн, якщо вони не вдадуться до вагомих кроків для подолання цієї проблеми. Оприлюднюючи звіт, держсекретар США Кондоліза Райс назвала практику торгівлі людьми сучасним проявом рабства. За поданою нею статистикою, кожного року через кордони країн незаконно перевозиться до 800 тисяч людей. Це – в додаток до работоргівлі в межах деяких держав. У звіті говориться, що жертв людської контрабанди часто силою чи обманом штовхають на проституцію. Половина з них – діти. П'ять з чотирнадцяти найгірших порушників знаходяться в Латинській Америці та на Карібських островах. Це – Болівія, Куба, Еквадор, Ямайка і Венесуеля. Чотири – на Близькому Сході. Кувейт, Катар, Савдійська Арабія і Об'єднані Арабські Еміратi. Три в Східній Азії – Бірма, Камбоджа, і Північна Корея. Дві країни-порушниці в Африці – Судан і Того. Контрабандою людьми часто займаються злочинні структури, які значно збагачуються за рахунок своїх жертв.

В Еспанії спіймали бандитів, пов'язаних з донецькими

МАДРИД. – Затримані 3 червня в Еспанії троє громадян України, підозрювані у відмиванні злочинно нажитих капіталів, пов'язані з українськими політиками з так званого „донецького клану", повідомили в Головному управлінні Цивільної ґвардії (жандармерії) Еспанії. Затримані входили в злочинне угруповання, що називають „Криворізьким". У ході поліцейської акції „Червоний мармур" затримано 13 осіб, у тому числі, дев'ять еспанських громадян, що „допомагали громадянам України і Росії вкладати відмиті злочинні гроші в нерухомість на курортному середземноморському узбережжі Еспанії". Троє українців і затримана разом з ними 59-літня громадянка Росії підозрюються в тому, що вони займалися в Україні і в інших країнах Східньої Европи убивствами, грабунками і вимаганням грошей, а потім переказували награбовані гроші в Еспанію і відмивали їх.

За матеріялами ЗМІ

Візита сенаторів США в Україну

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Сенатор США Чак Гейґел (республіканець від штату Небраски) очолював делеґацію, що відвідала Україну 4-5 червня для переговорів з українськими високопосадовцями про зміцнення двосторонніх зв'язків в оборонній та економічній галузях. До складу делеґації входив генерал Чарлс Волд, заступник командувача збройними силами США в Европі, і виконувач обов'язків заступника міністра оборони Джеймс МекДуґал. Сенатор Ч. Гейгел працює у чотирьох комітетах Сенату, в тому числі в Комітеті зі закордонних справ, де очолює підкомітет з міжнародної економічної політики, експорту та сприяння торгівлі.

Делеґація завітала в Україну у ході своєї подорожі чорноморським реґіоном, яка включає також Туреччину і Кавказ. Сенатор охарактерезував цей реґіон як такий, що становить „надзвичайне зацікавлення для США". Він також підкреслив, що США підтримали оголошені Президентом Віктором Ющенком наміри України тісніше інтеґруватися до світової економіки і приєднатися до НАТО. „Разом з моїми колеґами в Сенаті США я зі захопленням спостерігав, як народ України відкинув підозрілі результати виборів і мирно наполіг на тому, щоб його провідники були обрані шляхом вільної і чесної демократичної процедури" – сказав сенатор. – „Я підтримую стратегічне партнерство, узгоджене Президентами Дж. Бушем і В. Ющенком у квітні. Це партнерство охоплює не тільки наше спільне прагнення боротися з тероризмом і забезпечувати реґіональну стабільність, але і економічну сферу". Сенатор Ч. Гейгел також привітав зобов'язання нового українського уряду здійснювати ринкові економічні реформи, які сприятимуть здоровому підприємницькому кліматові та забезпечуватимуть процвітання на довгу перспективу. „Такі реформи уможливлять приєднання України до Світової Організації Торгівлі. США підтримують зусилля Президента В. Ющенка урізноманітнити джерела нафти для України та переправляти каспійську нафту через Україну на европейські ринки", сказав він. Делеґація зустрічалася з головою ВР Володимиром Литвином, міністром закордонних справ Борисом Тарасюком, міністром оборони Анатолієм Гриценком і начальником Генерального штабу генерал-полковником Сергієм Кириченком.

Крім того, тиждень перед тим в Україні побувала інша делеґація сенаторів США в складі: Мич МекКонел (республіканець від штату Кентакі), Майкл Крепо (республіканець від штату Айдаго) і Джім ДеМінт (республіканець від штату Південна Каролайна). Цим разом сенатори США зустрічалися з представниками опозиції, щоб почути думки стосовно теперішніх подій в Україні. Присутніми від опозиції на зустрічі, котра відбулася 31 травня в резиденції Джона Гербста, посла США до України, були провідник „Партії реґіонів" (колишній прем'єр-міністер) Віктор Янукович, один із провідників Соціял-демократичної партії України (о) Леонід Кравчук, Ігор Смешко, (колишній голова Ради безпеки України), Георгій Крючков, один з провідників Комуністичної партії, Юрій Бойко, (колишній голова державної фірми „Нафтогаз України" та інші.

Під час зустрічі американські сенатори почули їхні думки стосовно подій в Україні, котрі підсумував і висловив Л. Кравчук, стверджуючи, що зустріч була цікавою і кожний міг висловитися. І. Смешко сказав, що він все ще не бачить, щоб право закону було нормою життя, а леґальний нігілізм прибирає застрашаючої форми. Думки його своїми фактами підтримав Г. Крючков. Ю. Бойко говорив про неприпустимість адміністративних методів. В. Янукович і Л. Кравчук виступали двічі, однак найбільш красномовним на тій зустрічі був Л. Кравчук, який виступив з припущенням, що американська сторона почуває свою вину до подій, котрі тепер відбуваються в Україні. „Вони зробили все, що могли щоб запевнити прихід нової влади. Вони розуміють, що коли нова влада не виконає своїх обіцянок, тоді український нарід звинуватить і їх, як тих, що допомогли новій владі прийти до керівництва. Вони не схочуть щоб люди почали говорити про людські права, демократію і політичне переслідування – питання, які порушено підчас зустрічі" сказав він. Л. Кравчук підкреслив й те, що на зустрічі говорилося про боротьбу з корупцією, підкреслюючи, що „ навіть посол США сказав, що свідомий існування маштабної корупції".

Сенатори під час своєї поїздки також зустрічалися з керівництвом України.

Фактом залишається, що делеґації сенаторів і конгресменів США в Україну є частими бо ж публічно В. Ющенкові під час його перебування в Америці обіцяли допомогти у встановлені демократичних принципів в Україні. Також не можна поминути й того, що опозиція, де тільки можна намагається неґативно оцінювати керівництво нової влади, не беручи до уваги короткий час її діяльности.

ЗМІ

Літ до ста рости нам без старості

Через два дні, 12 червня, д-рові Романові Барановському, відомому громадському діячеві, одному з найактивніших авторів „Свободи", виповнюється сто років. З висоти цього віку людина бачить і далі, і глибше, тому зустрічі і розмови з нею завжди такі цікаві і повчальні. Після видрукованого в нашій газеті 5 листопада 2004 року інтерв'ю ми з шановним ювілятом мали нагоду ще декілька разів уточнювати різні біографічні деталі, знову й знову повертатися до тих умов та обставин, з котрих зроджується життєвий досвід, вистраждана у великих і малих випробуваннях мудрість. Отже, щиро вітаємо дорогого нашого автора-ювілята з сотим днем народження – Многая літа! – і продовжуємо розмову з ним.

– Довго жити хочуть всі, однак, це вдається далеко не кожному. Ледве чи не всі знавці і порадники в цій галузі вважають одним з найголовніших чинників здорові харчі. В якій мірі цей чинник враховували Ви? Що можете порадити іншим?

–Так, здорові харчі є важливим чинником довголіття. І звичайно ж, чисте повітря. Тому, наприклад, на Кавказі так багато довгожителів. Щодо мене, то в харчах я завжди був невибагливий, їв усе, що мені смакувало. Щоправда, ніколи не переїдав і споживав багато городини, овочів. Люблю сир, але тільки домашній, селянський, інші сири, може, й смачніші, однак екстрактивні і тяжкостравні.

– Як Ви ставилися до алькоголю? Тепер, здається, навіть лікарі рекомендують келішок доброго натурального вина за обідом. Тим часом чоловічими напоями вважаються коньяк, текіла, добре віскі. Як Ви щодо них? І як дивитеся на ту чоловічу „істину", що в приємному товаристві і чарка горілки не зашкодить?

– В одному готелі в Польщі я бачив такий напис: „Алькоголь, вживаний в міру, не шкодить навіть в найбільших кількостях". Відомо, що алькоголь знищував цілі народи, й загалом мала втіха, що якійсь окремій людині він не шкодить. Втім, доктор Кость Левицький казав, що алькоголь шкодить тільки дурням. Принаймні в гостині маленька чарка цілком доречна. Я вже багато років за обідом випиваю чарку червоного вина.

– Лікарі в один голос пов'язують добре здоров'я і довголіття з фізичною активністю. Якщо це так, то що було Вашим улюбленим фізичним заняттям?

– Спортом я не займався, ні фізкультурою. На шкільних вакаціях охоче брався за селянську працю – косив сіно, обмолочував ціпом снопи.

– Існує також досить обґрунтований погляд, що кожна людина має власну генетичну програму, успадковану від батька і матері, і саме вона визначає наше фізичне і психічне здоров'я, наш вік. Тому одним зі способів прогнозування віку є сума років, прожитих батьком і матір'ю, поділена навпіл. Водночас спеціялісти стверджують, що цю програму можна і поліпшити, і погіршити. При цьому погіршення стається само по собі – якщо людина бездіяльна, безвольна і безпорадна перед життєвими обставинами. Поліпшення ж вимагає сильної волі, розуму. Мабуть, і сприятливих обставин. Чи Ви гадаєте, що людина сама творить обставини і має над ними владу?

– Це те запитання, на яке кожна людина має свою відповідь. На початках свідомого життя, в молоді літа, ця відповідь потребує багато слів і довгих пояснень, а в кінці дороги стає все яснішою, універсальнішою. Як я розумію, є доля і є воля. В межах долі можливо і потрібно застосовувати волю. Зовнішні обставини нерідко виявляються сильнішими, й коли ці обставини бувають небажаними, тяжкими, тоді сильна, цілеспрямована воля допомагає вистояти, не заломатися. В Мюнхені, коли я вже працював над докторатом, не послухав поради мого керівника-професора залишитися в нього, мати добру наукову перспективу. Я переїхав до Америки, де цілий рік змушений був тяжко працювати фізично. Але я витримав, сказавши собі: значить, це мені належалося пережити.

– З Ваших публікацій і з розмов з Вами я відчував, що Ви – глибоко релігійна людина. Бути релігійною людиною – це, на мій погляд, означає відчувати нашу залежність від Бога і сприймати долю не як нашу заслугу, а як Божий дар...

– Саме так – я сприймаю людське життя і долю, як Божий дар. Вірю в призначення, вірю, що кожна доля – абсолютно індивідуальна, тому астрологію не маю за поважну науку. Але повторюю – кожен має своє відчуття щодо того, коли ми мусимо вживати власну волю, а коли – покладатися на волю Божу. В моєму житті траплялися випадки, коли було легко заломатися, якби не віра в Божу поміч. Наприклад, в Німеччині ми з родиною в нашому авті опинилися під американським повітряним нападом – й от дві німецькі вантажівки, між якими ми застрягли, загорілися від „фугасок", а з нашим автом ніякого лиха не сталося. Пізніше, вже в Америці, мене безпричинно, помилково ідентифікувавши з людиною, що мала таке саме прізвище й ім'я, звільнили з лікарської посади і я залишився без засобів до існування. Перебивався випадковими заробітками, але душею був звернутий до неба: „Господи, Ти краще знаєш, нащо я повинен пережити це, і я цілком довіряюся Тобі".

– Кожна людина тісно пов'язана з іншими людьми. Епіграфом до свого роману „По кому

(Закінчення на стор. 19)

Д-р Роман Барановський

Усім читачам „Свободи" бажаю доброго здоров'я, щастя і довголіття. Роман Барановський

Довідкове бюро для закордонних українців

На запитання читачів „Свободи" відповідає консул Генерального консульства України в Нью-Йорку Андрій Олефіров:

Чи можуть звертатися до консульства працівники круїзних теплоходів, які базуються в Нью-Йорку, але належать до неамериканських компаній?

До консульства можуть звертатися працівники круїзних теплоходів, які базуються в Нью-Йорку, але належать до неамериканських компаній. Консульство має право оформлювати візи громадянам третіх країн. Проте, в кожному конкретному випадку питання про видання візи буде вирішувати консул.

У цьому контексті також інформуємо, що відповідно до Постанови Кабінету міністрів України, ч. 1168 від 28 липня 2003 р. громадянам США, країн-членів Европейського союзу, Канади, Турецької Республіки, Швайцарської Конфедерації та Японії, які в'їжджають в Україну з метою туризму може бути оформлено дозвіл на в'їзд в Україну консульськими пунктами на міжнародних летовищах „Сімферополь" і „Одеса", в Одеському морському торговельному порті, терміном до 14 діб за наявності документів, що підтверджують туристичний характер поїздки.

Чи діти, народжені від громадян України в США, автоматично стають громадянами США?

У відповідності до 14-ої поправки до Конституції США („The 14th Amendment of the US Constitution") та згідно зі статтею 301 Закону США „Про іміграцію та натуралізацію" („Immigration and Naturalization Act"), особа, яка народилась в Сполучених Штатах і знаходиться під їх юрисдикцією, є громадянином США.

Окремі особи, зокрема діти чужоземних дипломатів, не набувають громадянства США за народженням (відповідно до Віденської конвенції про дипломатичні зносини дипломат та члени його сім'ї користуються імунітетом від кримінальної, цивільної та адміністративної юрисдикції в державі перебування).

Чи може стати учасником морського круїзу з заходом в порти інших держав громадянин України, який приїхав до США з гостьовою чи іншою візою?

Перетин кордону США та інших країн регулюється внутрішнім законодавством Сполучених Штатів і відповідних країн та міжнародними договорами, учасниками яких є США та інші країни.

Інакше кажучи, якщо громадяни України має намір стати учасником круїзної подорожі, що передбачає повернення в США, він має попіклуватися про наявність у своєму пашпорті (проїздному документі) дійсної американської в'їзної візи. Скажімо, у разі, якщо громадянин України прибув в США за одноразовою візою (один в'їзд – один виїзд), а потім поїде у круїзну подорож, він не зможе знову повернутися до США за тією самою візою. Натомість йому потрібно мати або багаторазову візу, або оформити нову американську візу.

Так само, щоб прибути в іншу державу, котра входить у круїзний маршрут, громадянинові України треба з'ясувати порядок в'їзду в цю країну громадян України (існування безвізового чи візового режиму поїздок). Про перелік держав, з якими Україна має безвізовий порядок поїздок, можна дізнатися на офіційний веб-сторінці МЗС України (www.mfa.gov.ua).

Питання оформлення та видання віз до чужоземної країни належить до компетенції виключно посольств та консульств тієї країни, до якої ви маєте намір здійснити поїздку.

Чому періодично змінюється персонал Генерального консульства України і Місії України при ООН?

Згідно з Законом України „Про дипломатичну службу", в органах дипломатичної служби здійснюється ротація працівників цієї служби. Дипломатичні працівники можуть посилатися у довготермінове відрядження, що, як правило, триває до чотирьох років у державах з нормальними кліматичними умовами та стабільною політичною ситуацією, і до трьох років у державах з важкими кліматичними умовами або складною політичною ситуацією.

А. Олефіров

Працівників дипломатичної служби після закінчення попереднього довготермінового відрядження посилають у наступне довготермінове відрядження не раніше, ніж через півтора року.

Образ України – справа відповідальна

За десятирічне президентство Л. Кучми загальний образ України ніскільки не посвітлішав у порівнянні з совєтськими часами. Швидше навпаки – на втіху декому, передусім та особливо Москві, потьм'янів у зв'язку з довгою низкою нерозкритих політичних вбивств, з „кольчужною“ історією, сумнозвісними записами майора М. Мельниченка та багатьма іншими непривабливими сюжетами.

Помаранчева революція своєю всенародною стихією могутньо переламала загальну ситуацію і повернула у протилежний бік тенденцію негативного сприймання України зовнішнім світом. Цьому є сотні і тисячі яскравих, переконливих і дуже приємних для нас свідчень. Однак, як і кожне стихійне явище, революція з її духовним злетом й ентузіязмом закінчується, і її досягнення далі вже треба підтримувати свідомою щоденною працею. Зокрема у підвищенні міжнародного авторитету Української держави. Самозрозуміло, що зовнішній і внутрішній авторитет, образ суспільства – це дві сторони однієї медалі. Коли самі люди цінуватимуть свою країну, то й зовнішній світ не буде іншої думки. Перспектива оптимістична: нова влада і суспільство вже не розділені, як колись, глухою стіною відчуженнння, рухаються в одному напрямі, плече до плеча. Бракує, на нашу думку, одного: мало дбати про позитивний образ України, конче треба рішуче і негайно застосовувати закон проти тих, хто цей образ навмисне ганьбить і очорнює. На жаль, такі випадки є. Тиждень тому правозахисна організація „Міжнародна амнестія“ у своєму свіжому звіті зазначила, поряд з різними, більшими чи меншими, недоліками в інших країнах, що в Україні стаються напади на чужинців з расистських мотивів. Ще раніше, наприкінці квітня, інтернет-газета „Українська правда“ вмістила дуже тривожний матеріял під назвою „Скінгеди з 'Братства' Корчинського“, в якому розповіла, що напади на чужинців у Києві почалися відразу після інавгурації новообраного Президента України. Серед постраждалих – американський та іранський дипломати, французький і німецький підприємці.

Чому підозра падає на радикальну партію „Братство“ і хто такий Дмитро Корчинський? Це колишній ідеолог УНА-УНСО, який пропонував відродити совєтсько-слов'янську імперію, але столицю перенести з Москви до Києва. Заснувавши „Братство“, він підтримував владу Кучми, у виборах 2004 року брав участь як кандидат, а коли вибув з боротьби, став на бік Януковича. Разом з несамовитою антиукраїнкою Вітренко протестує проти орієнтації нової влади на США та Европу.

Але тут спливає на поверхню ще одна обставина: як Вітренко, так і Корчинський частенько їздить до Москви і, швидше за все, повертається звідти не без відповідних вказівок. У зв'язку з цим, депутат Верховної Ради Андрій Шкіль звернув увагу, що Корчинського в Москві приймають ледве не на найвищому рівні, і для оточення президента Путіна керівник „Братства“ – своя людина. Тому А. Шкіль робить цілком логічний висновок: „Головною метою побиття чижинців є дискредитувати Україну як державу, яка після Помаранчевої революції здобула прихильність міжнародної спільноти. Зближення України з Европою та США невигідне російській владі, яка прагне зберегти вплив на українську зовнішню політику, залишити Україну в зоні свого впливу. Звісно, своїми руками Кремль тут нічого не робитиме, для цього в Україні є організації, готові виступити в його інтересах...“.

Не дивно, що подібні „організації“ ще є в посткучмівській Україні. Буде набагато дивніше і прикріше, коли влада не виявить щодо них ґрунтованої на законі політичної волі.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про рідкісного „уродинника"

Здається, немов це було вчора, коли я писала фейлетон О-КИ „Про стрільця, що добре ціляє" – а це про д-ра Романа Барановського, що саме був завершив в повному здоров'ї 94 роки життя. Я закінчила свій фейлетон віршем „уродинника", в якому, як завжди у нього, були оптимістичні слова:

„... Бо сміх – це фраза не пуста,
На світ з надією дивися
І жий нам більш ніж років ста..."

Побажання сповнилися у автора. Та ж 12 червня йому буде 100 років!

Цей, такий рідкісний ювілей будуть святкувати не тільки сам „ювілят", але й широке коло його близьких з родини і друзів. Бо ж таке свято трапляється не часто і вже справді рідко можна зустріти столітню людину, котра настільки енергійна і повна гумору, як наш „уродинник". Та ж він, не зважаючи на свій вік, живо слідкує за нашим громадським і пластовим життям (як завзятий довголітній пластун – Лісовий Чорт), пише постійно статті до „Свободи" та не залишає без уваги ніяку подію у політиці, як в міжнародній, так і в українській. Найкращим доказом цього є його статті у „Свободі", в яких він порушує усі актуальні теми, вказуючи цим на широкий діяпазон зацікавлень. Ось саме 3 червня читали ми на сторінках „Свободи" його дуже актуальну статтю із цікавими міркуваннями на тему важливости і ролі нашої преси. На цю тему він писав не один раз, підкреслюючи визначальну ролю преси в українському середовищі, як також на інші актуальні теми, що постійно виринають в нашій громаді.

Читаючи його статті, що довгими роками заповнювали сторінки „Свободи", можна тільки дивуватися як людина із дуже конкретним діловим званням, має такий широкий діяпазон зацікавлень і порушує у своїх журналістичних статтях стільки актуальних громадських тем.

Ба, ще більше є цікавим, що поруч з усіма поважними громадськими та пластовими темами у нашого „уродинника" таке почуття гумору і поетичний нахил до віршування „з кожної нагоди". Довгими роками я пильно збирала кожний його віршований лист чи інший „твір", в яких стільки дотепного підхоплення різних життєвих ситуацій!

Розуміється, деякі були призначені мені та моїм писанням – на деяких зазначено, що „не для друку", але усі вони завжди актуальні та писані саме із тим почуттям гумору, що у нашого „уродинника" був завжди та залишився до сьогодні, не зважаючи на „похилі" роки життя.

Як він вірно підхопив у своєму, одному і соток віршів, які вийшли з-під його пера:

„Це, кажуть, час життя осінний,
Мовляв це роблять вже роки,
На це є погляд теж відмінний,
Коли ми духом дальше юнаки..."

Тож вітаю рідкісного „уродинника" теплим, дружнім привітом, бо ж і він, і я „духом дальше юнаки"... і надіюся з цілого серця, що Всевишній дозволить моєму другові відсвяткувати не тільки якнайкраще своє століття, але і далі залишитися „духом юнаком"!

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич,
Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Вічний жаль за вчинком молодих років

Мій син вчився в коледжі і його вчителька шукала українки бути „товаришкою" для її бабці. Бабця жила сама, але мала на квартирі польку, яка допомагала її у всьому рано і ввечері, а на день ходила до праці.

Бабця мала 95 років, була уже майже сліпа і глуха, тож внучка найняла мене на 2–3 години посидіти і поговорити з бабцею. Так я познайомилася з пані Касею.

Говорила в більшості пані Кася, бо якщо я говорила, то вона все одно не чула. Кожен день пані Кася розповідала мені про своє життя. Як вона приїхала з Сокаля в 1915 році до Америки, а мала тоді 15 років, як працювала на фабриці, як вийшла заміж, як народила сина. Потім, коли заробили трохи грошей, вислала сестрі на „шифкарту", щоб вона приїхала в Америку. А сестра приїхала і відбила в неї чоловіка. Потім син воював у В'єтнамі, повернувся з війни, хворів і невдовзі помер. Залишилась з рідних невістка-американка і три внучки. Наймолодша внучка опікується нею.

Не нарікала пані Кася на минулі негаразди, але говорила: „Простити собі не можу одну річ. Коли я була ще у краю, сподобався мені сусідський хлопець Василь. І він теж не був байдужий до мене. Почали ми зустрічатися, а батьки його побачили і заборонили йому ходити до мене, бо я була бідна. Знайшли йому багачку. А в той час приїхав з Америки мій вуйко і позичив мені гроші на „шифкарту" і ще організував більше молоді до Америки. В неділю зійшлися ми коло церкви. Вуйко найняв три фіри. Прийшло много людей нас проводжати, і між ними був і мій Василь. І так тужно дивився на мене. Та я була недобра на нього, що лишив мене, і відвернулася. Дотепер не можу собі простити того, чому я не підійшла і не попрощалася з ним, чому не поцілувала його на прощання. Так мені жаль, чому я того не зробила. Іноді думаю, що вислала б йому пачку, та забула його прізвище і не знаю, чи він ще живе чи пам'ятає мене".

І так кожен день, аж до смерти, пані Кася згадувала свою першу любов і свій вічний жаль. Вже 10 років як пані Кася померла, а я продовжую згадувати її вічний жаль. Як багато з нас має десь глибоко в серці захований, забутий подібний жаль. І лиш на старість, коли пізно вже мріяти, він нагадує за себе і ятрить душу.

Слава Б.,
Кеноша, Висконсин

Кубань – українська земля

Багато українців зовсім забувають про ще один великий простір України, окупований Росією. Цей чудовий край – Кубань, біля Чорного моря.

Кубань приблизно така завелика, як Галичина. Клімат на Кубані чудовий і нагадує мені Каліфорнію, де виростають цитрини, де є великі морські пляжі. Населення Кубані зрусифіковане, але мешканці ще й тепер почувають себе внуками українських козаків. Їхній корінь – Україна. Це населення помалу пробуджується і шукає свого коріння. Українці повинні допомогти людям на Кубані. Вони не мають жодної української школи, живуть у вакуумі між Україною і Росією. Російська Федерація зліплена під тиском карабіна і вона нині чи завтра розпадеться.

Що буде з Кубанню? Свідомі українці повинні це зрозуміти і допомогти зрусифікованим українцям Кубані, бо це наш український обов'язок. Кубань є і буде українською. Якщо преса писатиме про українську Кубань, то це буде той вогник, що розпалює велику ватру.

Юрій Кравчук,
Вілмінґтон, Делавер

Думці о. Павла Когута можна довіряти

Недавні похорони Папи Івана-Павла II були важливим і зворушливим свідченням зближення різних країн і релігій в тому, що належить до загальнолюдських ідеалів гуманізму. У цих незабутніх похоронах взяли численну участь і нехристияни, бо Великий Папа розумів і відчував людський світ як Богом дану єдність. Тому світ віддав таку глибоку і щиру пошану цьому, як влучно писала наша „Свобода", „оборонцеві миру і справедливости".

Обрання німецького кардинала Йозефа Ратцінґера на Папу Бенедикта XVI викликало певні запитання у багатьох країнах світу. Однак, невдовзі Ватикан повною мірою відповів на них, докладно з'ясувавши чималі богословські заслуги нового Папи перед Христовою Церквою.

Нашим читачам, сподіваюся, виявиться цікавою сторінка в біографії Папи Бенедикта XV, котра певним чином пов'язує його з довголітнім парохом Української греко-католицької церкви у французькому місті Страсбурзі о. Павлом Когутом.

22 квітня українська редакція британського інформаційного аґентства Бі-Бі-Сі виразно підтвердила факт особистого знайомства отця П. Когута з новообраним Папою.

Отож познайомилися вони ще в 1950 році, на богословських студіях у Німеччині. П. Когут розповідав Йозефові Ратцінґерові про тяжкі переживання Української Церкви під комуністичним режимом, про те, що у 1941 році НКВД замордувало його дядька. Востаннє отець П. Когут бачився з Йозефом Ратцінґером, тоді вже Архиєпископом, у 2001 році на 50-літті їхнього висвячення. Йозеф Ратцінґер й того разу цікавився українськими справами.

Авторові цих рядків пощастило познайомитися з о. П. Когутом. Це було в 1985 році. Український хор „Думка" з Ню-Йорку, учасником якого був і я, виступав з концертами в Західній Европі. Нашим виступам у французьких містах Саверн і Страсбурґ суттєво посприяв саме о. П. Когут.

Пам'ятаю, як після концерту у Страсбурзі о. Павло вгощав нас смачною вечерею, а прощаючись з нами, кожному вручив по пляшці доброго французького вина. Я певен, що ніхто з тодішніх хористів і хористок не забув тих приємних хвилин спілкування з отцем Павлом – гостинним, товариським, добрим.

Едвард Кухар,
Говел, Н. Дж.

Незабутні зустрічі в Норт–Порті

Цього року мені з чоловіком Юрієм пощастило побувати в одній з українських парафій, яка славиться своєю гостинністю не лише на Фльориді. Тут живуть українці, які переселилися на південь після виходу на пенсію. То ж не дивно, що парафія св. Андрія у Норт-Порті зібрала справжній квіт української діяспори. До неї належать і мама мого чоловіка Людмила Ворден – дочка покійного о. Віктора Масика, і сестра Ліза Кампей зі своїм сином. До них ми завітали на Великдень, щоб разом бути на Богослуженні, яке відправив о. Михайло Борисенко, та на Пасхальному обіді після Служби Божої. Серед почесних гостей була Софія Чумаченко, мама дружини Президента України В. Ющенка.

Громада сердечно вітала пані Софію, кожному з присутніх хотілося підійти до неї ближче, щоб потиснути їй руку. Я намагалась затримати погляд на цій поважного віку українській жінці-матері, адже багато читала в пресі про родину Президента, особливо цікавило мене, з якого роду-племені його дружина Катерина. Важко й уявити усі подробиці життя пані Софії, яке було досить нелегким. Але ще дотепер, як і належить українкам, вона статечна і гарна. Вгадується велика терпеливість і витримка цієї поважної пані. А ще – вона своя, дорога і рідна, як кожна мама, добра і мила жінка. Мабуть, саме ці риси материнського характеру передалися Катерині Чумаченко-Ющенко.

У залі зібралися парафіяни й гості. На видному місці – портрети Віктора Ющенка та фотографії, що висвітлюють події недавньої Помаранчевої революції в Україні. До вітального слова запросили широко відому в Україні й у діяспорі письменницю і поетесу Ганну Черінь. Вона прочитала нову поему, яку присвятила переможним подіям в Україні. Я, слухаючи в авторському читанні поетичний твір мисткині, з віршами якої виросла, раділа щасливій нагоді бути тут та слухати її. Ганна Черінь подарувала мені три свої книги, які підписала на добрий спомин про зустріч.

Оксана Маковець
Сіфорд, Вірджинія

Несіть до читача незалежність думки!

Одержав примірник „Свободи", ч. 21, з рецензією Л. Хмельковського на мою книгу „Це все – ми". Дуже дякую! Написано добре, з душею. Відчувається уважне прочитання книги, знання тексту, а головне – активно діє позиція автора статті, що збігається зі спрямованістю газети, визначеної її назвою. Я радію такому позитивному ставленню до моєї праці й зичу „Свободі" загалом високо тримати марку видання, нести до читача, як і дотепер, незалежність думки у її вільному леті!

Володимир Єфимов,
Дніпропетровськ

Це був вірш Івана Франка

У спогаді „Пам'яті Богдана Гірняка" („Свобода", 27 травня) Роман Ричок подав слова Івана Франка з поеми „Мойсей" як слова Богдана Лепкого. При цьому два слова пропущено. Правильно мають бути:

„Все, що мав у життю він віддав
для одної ідеї,
І горів, і яснів, і страждав,
І трудився для неї".

Міра Гармаш,
Філядельфія

Листа з цього приводу написав також Лев Іваськів з Філядельфії.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Окружний комітет Відділів УНС Північного Ню-Джерзі звітував за річну працю

ПАРСИПАНІ, Н.Дж. – Окружний комітет УНС Північного Н. Дж., який охоплює 18 відділів, 15 квітня в приміщенні Головної канцелярії УНС провів свої річні збори з участю 15 представників Відділів. Провадив ними голова Окружного комітету Північного Н. Дж. Стефан Вельгаш. Відкриваючи збори однохвилинною мовчанкою, він попросив присутніх вшанувати пам'ять членів Відділів Північного Н.Дж,, які відійшли у Божу вічність останнього року, відтак привітав присутнього президента УНС Стефана Качарая та радного Євгена Осціславського.

Головою зборів обрано Євгена Осціславського, секретарем Рому Гадзевич.

Замість протоколу з попередніх річних зборів С. Вельгаш прочитав офіційний звіт з них, опублікований у виданнях УНС. Після цього він звітував про свою діяльність. Передусім подякував присутнім за співпрацю та запевнив, що впродовж року на становищі голови Окружного комітету Відділів УНС Північного Н. Дж., він продовжує вчитися все ефективніше працювати для УНС. Також подякував Головному секретареві УНС Христині Козак за її допомогу. С. Вельгаш підкреслив успішність автобусової поїздки до Союзівки на День Батька в 2004 році, як і участь членів Відділів УНС Північного Н. Дж. у заряді інформаційними кіосками УНС на різних фестивалях стейту та поза його межами, зокрема Стефка Воха, Христини Бродин і Оксани Тритяк.

С. Вельгаш звітував також про організаційні успіхи округи, підкреслюючи 10-відсотковий зріст членства в окрузі та нових забезпечень на суму 1.5 млн. дол. Одначе, все це тільки заповнило 54 відсотки призначеної для округи квоти.

У своєму звіті заступник голови Округи Юліян Котляр, жартуючи, сказав, що не штука бути заступником голови, котрий все робить. Він зосередився на організаційній діяльності, зазначаючи, що тепер дуже важко здобувати нових членів, і запропонував новий підхід, щоб заохотити до членства в УНС молодших.

Зліва: Стефан Вельгаш, Євген Осціславський, Стефан Качарай

Звітуючи за Контрольну комісію, її голова Є. Осціславський заявив, що він і члени комісії Х. Бродин і Лідія Цяпка перевірили книги Округи та знайшли все в найкращому порядку. Він підкреслив взірцево виконувану працю скарбника Округи Володимира Гончарика та позвітував, що в касі Округи є 2,046.54 дол.

Всі звіти збори прийняли одноголосно. Наступною точкою на порядку денному був вибір управи Округи на нову каденцію. Пропозицію прийняти і переобрати попередню Управу було прийнято одноголосно та обрано загальними оплесками.

Новообрана Управа Відділів УНС Північного Н. Дж.: С. Вельгаш – голова, Ю. Котляр – заступник голови, Дарія Семеґен – секретар, В. Гончарик – скарбник, Рома Гадзевич (головний редактор „Українського Тижневика") зв'язкова англомовної преси, Ірена Яросевич (головний редактор „Свободи") зв'язкова україномовної преси, Оксана Тритяк – організаційний директор, Лонгин Старух і Михайло Богдан – вільні члени, Контрольна комісія – Є. Осціславський, Х. Бродин, Л. Цяпка. Володимир Білик і Іван Чомко залишилися почесними головами Округи.

Після виборів до присутніх звернувся президент УНС С. Качарай. Він звітував про стан Українського Народного Союзу в 2004 році. Зокрема зазначив, що забезпечення ледьледь збільшилися, але не досить щоб покрити поточні видатки УНС. Витрати на Союзівку майже подвоїлися, хоч оселю відвідала більша кількість гостей, ніж раніше, все ж витрати зросли до 620,000 дол. У виданнях УНС „Свобода" і „Український Тижневик" видатки також зросли – від 161,000 в 2003 році до 240,000 дол. в 2004 році.

Крім того, С. Качарай повідомив, що провадяться переговори про перенесення Союзівки з корпорації з обмеженою відповідальністю, що є повністю власністю УНС, до фундації, котру буде створено як окрему реальність-організм. Є сподівання, що тоді фундація зможе отримати значну позичку для відновлення Союзівки, а зокрема головного будинку – з надією привабити „бізнес" різних фірм і корпорацій впродовж цілого року.

Стосовно видань УНС, то С. Качарай повідомив, що УНС затруднив окремого дорадника, який має позвітувати, як зменшити видатки. С. Качарай також сказав, що згаданий дорадник має також запропонувати, в який спосів видання можуть збільшити свої приходи.

Під час дискусії порушено також інші справи: відновлення та будову міських мешкань, важливість для УНС обидвох видань і Союзівки, братських пільг, як і про нову фундацію для Союзівки, котра матиме статус 501(с) (3).

Останньою точкою програми зборів було плянування активности на цілий рік. С. Вельгаш повідомив, що Округа знову організуватиме автобусну поїздку в День Батька на Союзівку. Він також підкреслив, що Округа потребує присвятити більше уваги новим іміґрантам і їхнім потребам і відкрив дискусію на цю тему.

Учасники зборів, включно з продавцями забезпечень і один член „четвертої хвилі", висловлювали різні думки стосовно того, як осягнути згадані завдання. Всі погодились, що УНС має речі, з яких вони, як новоприбулі до США могли б користати. Ніна Більчук з Головної канцелярії УНС завважила, що з позитивними змінами в Україні зросло зацікавлення відносити себе до України і українства. Вона оптимістично наставлена, що члени „четвертої хвилі" також зацікавляться можливостями УНС, але це може забрати дещо більше часу. Вона також підкреслила, що брошури УНС мусять бути друковані мовою, котру вони розуміють і, що чисельна група українців живе у Брукліні, до якої варто б знайти дорогу.

На закінчення зборів Л. Старух зазначив, що 17 вересня відбудеться „Український день" на стадіоні „Giants", і УНС повинен там мати інформаційний кіоск. Також М. Богдан сказав, що інформаційний кіоск УНС повинен бути у Провідну неділю в Українському православному центрі в Бавнд-Бруку, Н. Дж., бо там в той час бувають тисячі осіб.

С. Вельгаш прочитав повідомлення Головного секретаря УНС Х. Козак про спеціяльний курс про Пенсійні грамоти, котрий запляновано провести у Головній канцелярії УНС. О. Тритяк, яка є президентом, Клюбу Сеньйорів УНС, роздала летючки про Конференцію сеньйорів УНС, що відбудеться на Союзівці від 12 до 17 червня.

Після закриття зборів дискусії продовжувались при каві.

Рома Гадзевич
(переклад „Свободи"
з „The Ukrainian Weekly", ч. 17)

To book a room or event call: (845) 626-5641, ext. 141
216 Foordmore Road • P. O. Box 529
Kerhonkson, NY 12446
E-mail: Soyuzivka@aol.com
Website: www.Soyuzivka.com

Календар подій 2005р.

10 – 12 ЧЕРВНЯ – Ukrainian Language Immersion Weekend offered at State University of New York at New Paltz.

11 ЧЕРВНЯ – Весілля.

12 - 17 ЧЕРВНЯ – Конференція Клюбу Сеньйорів Українського Народного Союзу.

18 ЧЕРВНЯ – Весілля.

19 ЧЕРВНЯ – День Батька на Союзівці.

25 ЧЕРВНЯ – Весілля.

26 ЧЕРВНЯ – 3 ЛИПНЯ – Перший табір Пташат.

26 ЧЕРВНЯ – 8 ЛИПНЯ –Тенісовий табір для дітей, віком від 10 – 18 років.

27 ЧЕРВНЯ – 1 ЛИПНЯ – Exploration Day Camp-Session #1, for ages 7-10.

1 ЛИПНЯ – Tiki Bar – грає оркестра „Луна".

1 – 4 ЛИПНЯ – Святкування Дня Незалежности.

2 ЛИПНЯ – Забава при звуках оркестри „Луна" і забава для молоді до звуків „Грім" і DJ.

3 ЛИПНЯ – Забава.
Мистецька виставка Діяни Шмериковської із серії „Український танець в малярстві"; виставка герданів і фотографій Романки Заяць.

3 – 10 ЛИПНЯ – Другий табір „Пташат".

4 – 8 ЛИПНЯ – Exploration Day Camp-Session #2 for ages 7-10.

8 – 10 ЛИПНЯ – Ukrainian Language Immersion Weekend offered at State University of New York at New Paltz.

10 – 16 ЛИПНЯ – Discovery Camp-Session #1 for ages 8-12.

17 – 22 ЛИПНЯ – Перший табір Чемного для дітей віком 4 – 7 років.

17 – 23 ЛИПНЯ – Discovery Camp Session #2, for ages 8 – 12. Adventure Camp-Session #1 for ages 13 – 16.

22 – 24 ЛИПНЯ – Ukrainian Language Immersion Weekend offered at State University of New York at New Paltz

24 – 29 ЛИПНЯ – Другий табір Чемного для дітей віком 4 – 7 років.

24 – 30 ЛИПНЯ – Discovery Camp Session #3, for ages 8 – 12. Adventure Camp-Session #2, for ages 13 – 16.

24 ЛИПНЯ – 6 СЕРПНЯ – Teachers Seminar, Ukrainian Educational Council of New York City.

29 – 31 ЛИПНЯ – Загальноосвітній УПА вікенд призначений для ознайомлення упівського життя.

30 – 31 ЛИПНЯ – Упівська виставка в бібліотеці.

31 ЛИПНЯ – 5 СЕРПНЯ – Scuba Course for ages 12 and up.

1 – 5 СЕРПНЯ – Тиждень гри в голф.

5 СЕРПНЯ – Кабарет Рона Когута і його групи.

5 – 6 СЕРПНЯ – Мистецька виставка кераміки Диці Ганушевської.

5 –7 СЕРПНЯ – Sports Jamboree Weekend.

6 СЕРПНЯ – Пополудневий концерт „Бараболі" і кабарету Рона Когута з його групою. Забави – оркестри „Грім" і „Буря" у Веселці і на терасі.

7 СЕРПНЯ – День Союзу Українок і недільний концерт.

7 – 20 СЕРПНЯ – Український танцювальний табір.

13 СЕРПНЯ – Вибір „Міс Союзівка". Забава до звуків оркестри „Темпо".

19 – 20 СЕРПНЯ –Виставка картин родини Козаків.

20 СЕРПНЯ – Концерт танцюристів – учасників таборів. Забава до звуків оркестри „Фата Моргана".

27 СЕРПНЯ – Весілля.

Мова продовжує хвилювати

Р. Л. Хомяк

КИЇВ. – В половині 90-их років я працював в Києві у медія-проєкті, фінансованому американською програмою технічної допомоги Україні. На одній з „літучок" – оперативній нараді керівництва, або, як в нас кажуть, „staff meeting"-у, де я був єдиним американцем, я так висловився про одну „творчу особу":„Та він якийсь вар'ят". (Закрита нарада дозволяла свобідно висловлювати свої погляди).

Після наради до мого кабінету підійшла наша секретарка – симпатична, інтелігентна дівчина з Боярки, що під Києвом, заочний студент Інституту журналістики Київського університету, і запитала: „Пане Ростиславе, ви вжили слово „вар'ят". А що це таке?".

Це запитання здивувало мене: у спілкуванні з моїми колегами – переважно молодшими за мене – я старався уникати американізмів і галицизмів, але не сподівався, що 20-річна Оксана, яка добре володіла українською мовою, до того часу не чула слова „вар'ят". І я пояснив їй: божевільний.

Це було десять років тому. Але щойно тепер я довідався, чому у лексиконі молодої, інтелігентної українки була біла плямка. Адже тоді коли вона народилася, слово „вар'ят" потрапило в реєстр репресованих слів в Українській РСР і, очевидно, цілого Союзу, частиною якого була „країна-абревіятура". Цей факт знайдете на 358-ій сторінці у новій книжці за редакцією Лариси Масенко, „Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінґвоциду". (Київ: Всеукраїнське товариство „Просвіта" ім. Тараса Шевченка і Видавничий дім „Києво-Могилянська академія", 2005 рік. 400 ст.)

Таке слово, як „*вар'ят*" – одне з тисяч, які комуністичні „боси" в Україні забороняли. Тут і „*бігун*" у значенні „полюс" і „*живе срібло*", знане також як „ртуть"). Що з того, що якийсь Франко чи Коцюбинський, чи Кобилянська користувались у своїх творах того роду словами! Така лексика, з погляду головного партійного „лінґвістичного капо", покійного академіка Івана Білодіда – віддаляла „українську мову від принципів правописної практики споріднених мов (російської і білоруської)". Таку лексику в „УРСР" вилучували.

Все це знали окремі люди, але тепер у збірнику „Українська мова..." маємо документи і факти, чорне по білому, між палітурками одної книжки. Її презентація відбулась 24 травня у Києво-Могилянській академії за участю таких авторитетів і одночасно жертв мовної політики, як академік Іван Дзюба, літературні критики Михайлина Коцюбинська і Євген Сверстюк, віце-президент „Могилянки" Іван Брик. А головними творцями цього інструменту, який може розпочати лікування ран скаліченої мови, були три особи, також присутні на презентації: вже згадана Лариса Масенко – редактор збірника і автор вступної статті, Віктор Кубайчик, який повишукував і упорядкував документи, і Орися Демська-Кульчицька, яка уклала реєстр репресованої лексики. Це останнє – детективна праця, бо списки заборонених слів були строго засекречені. Їх бачили тільки окремі особи в галузі партійного ідеологічного відділу і довірені редактори. Довелось читати гори статтей з 30-их і 70-их років (а це два періоди війни проти української мови), і вишукувати слова та фрази, які маститі автори у цих статтях „розпинали".

Хочеться сказати, що нарешті, на 14-му році незалежности, промотори української мови в Україні поставили коня поперед воза. Досі вони багато розпачали над спотвореним станом сучасної (совєтської) української мови, але досі порівняно мало кого переконали у важливості цього питання.

Тут, як писали совєтські публіцисти, є об'єктивні причини. Лариса Масенко це добре розуміє. „Негативне ставлення частини української інтелігенції до вимог перегляду норм української мови, – пише вона у вступній статті, – мають певні підстави.

Опоненти правописної реформи та інших змін у мовній сфері вбачають у їх впровадженні загрозу для досягнення значно важливішої мети – розширення сфер вживання української мови. У цьому переконанні багатьох утвердив перебіг останньої дискусії щодо проекту нового правопису, підготовленого групою мовознавців на чолі з директором Інституту української мови НАН України Василем Німчуком". (35 ст.)

Отож для прикладу: новий віцепрем'єр-міністер з гуманітарних питань Микола Томенко, „дуже файна, своя людина", державник, демократ і т. і., виступає проти впровадження нового правопису. Це жах, правда?! А тепер одягніть постоли пана Томенка: він старається підвищити рівень українських шкіл, знайти гроші на додаткові підручники і пристойну платню для учителів, у нього на голові п'ять чи шість законопроєктів у Верховній Раді, які мають на меті надати російській мові в Україні особливий статус (серед авторів тих законопроєктів є і політичний партнер Томенка, провідник соціялістів Олександер Мороз), і за десять місяців здобути значну кількість місць у чергових виборах до Верховної Ради. (А такі справи, як судова реформа чи податкова реформа, чи нові джерела нафти й ґазу навіть не треба згадувати, але усі вони якимсь чином впливають на кожнісінького виборця).

Аналогічними до проблем з пост-лінґвіцидною мовою є членство України в Европейському союзі і НАТО. Величезна кількість українців – знову ж таки з „об'єктивних причин" – є проти вступу України до ЕС і НАТО; вони майже нічого доброго про ці союзи не знають. І тому міністерство закордонних справ почало просвітянську кампанію по всій Україні.Якось міністер закордонних справ Борис Тарасюк розповідав, що нині дипломати з його відомства здійснюють стільки ж, а то й більше поїздок по Україні, як закордон. Крім того, в Україні набирають обертів широкі інформаційні програми для різних рівнів населення – від школярів до інтелектуалів – про НАТО, ЕС.

Гадаю, що збірник „Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінґвоциду" який вийшов досить пристойним тиражем (5000 примірників), і – як я чув, хоч цього не знайшов у збірнику – при фінансовій допомозі нашої діяспори, стане першим засобом ознайомлення населення з війною проти української мови, яку протягом десятиліть вели компартійні спеціялісти. Іван Дзюба так і назвав цей збірник – „книжкою, яку давно чекали люди", а Михайлина Коцюбинська звернула увагу на те що нова праця є і наукова, і доступна – „тут є документи, які самі за себе говорять". Вона також закликала обережно ставитись до щироукраїнців-державних керівників, які не хочуть зненацька міняти правопис. Їхнім арґументам, доводила вона, треба йти на зустріч, а не оминати їх.

Інакше кажучи, не пройде Европейський союз, не пройде НАТО і не вдасться загоїти воєнні рани української мови, доки пересічний громадянин не зрозуміє справжньої суті усіх цих питань.

Але в нинішній Україні є ще один елемент: деякі полководці війни-лінґвоциду все ще серед нас і все ще в реґаліях. У 1960-их роках генералом партійної війни проти української мови був академік Іван Білодід, який вже помер, але його праці про конечність зближення української мови з російською є у збірнику.

А головним ад'ютантом Білодіда в ті часи був академік Віталій Русанівський. Він, у свої 74 роки, не тільки все ще працює в тому ж будинку Академії Наук, де працював 30 років тому, коли тут, за пів милі від штабу Компартії України, знаходився форпост війни проти української мови. Досвідчений полководець Русанівський не тільки зумів невтралізувати рекомендації правописної комісії чотири роки тому, але й перебрав керівництво цією справою і закрив її, як воєнну таємницю, на сім замків.

В Україні досі не було декомунізації, і хай не буде. Але Україна могла б запозичити у Південної Африки (ПАР) програму „комісії правди". За таких умов ніхто б не позбавляв академіка Русанівського і десятки інших комуністичних ватажків ані пенсії, ані звань, ані житла.

Зате Русанівський мав би можливість розповісти на публічному форумі, як він переслідував, наприклад, любителя української мови Бориса Антоненка-Давидовича, як будував у своїх авторитетних писаннях арґументи, які мали на меті зблизити українську мову якомога ближче з російською. Або – якою точно була його роля у рішенні правління Спілки письменників 1972 року виключити з членства нинішного академіка і Героя України Івана Дзюбу?

Але така комісія правди не буде створена, принаймні доти, доки одною з головних вулиць столиці незалежної України є вулиця „Січневого Повстання" – того, яке мало на меті покінчити з „українським сепаратизмом" 1918 року.

Помаранчева революція і спадщина Київської Русі

Ярослав Розумний

Помаранчева революція на київському Майдані Незалежности практично вирішувала кілька проблем: демократичний устрій української держави, гасло Миколи Хвильового „Геть від Москви!" та повернення Україні її автентичности. Бо чи не є іронією факт, що східня частина України – її Лівобережжя, яке найдовше знаходилось у рамках Гетьманської держави, нині лякає своїм „сепаратизмом" і готове віддатися в обійми державі, яка перетворила її у свою колонію та понад два століття деформувала її мовно, культурно й нищила голодоморами.

Цієї проблеми, в такій формі, зі зрозумілих причин, не наголошувалося ні в президентській передвиборній кампанії, ні в маніфестаціях на майданах українських міст. Натомість, ці проблеми, себто історичні та політичні стосунки між Україною і Росією та претензії останньої до Київської Русі та її культурної спадщини виринали в заявах російських політиків та академіків і в західній публіцистиці.

Відношення Росії до Київської Русі має для росіян подвійне значення – політичне й чисто психологічне. А психологічне тому, що воно заторкує національну (етнічну) самосвідомость росіян, над якою століттями працювала російська політика, наука й Церква. Відібрати від росіян Київську Русь з її великим минулим означає надщербити російську національну ідентичність. Тому часто, коли мова про київське середньовіччя й ідентифікування його з українцями й Україною, в багатьох „великоросійських учених", говорить Д. Чижевський, переважають „не наукові рації, а національно-політичні емоції".

В цьому коментарі хочемо відсвіжити відоме про стосунки між Київською Руссю-Україною та Московщиною-Росією.

Київська Русь X-XIII ст. була першим політичним, культурним, церковним та економічним центром на сході Европи. В часі свого найбільшого розквіту й сили київські великі князі поширили своє володіння й на північні й північно-східні слов'янські й неслов'янські народи і племена. Тому це „об'єднання", яке часто називають федерацією або коммонвелтом, ніколи не було органічним цілим. У ньому завжди діяли відосередні сили й навіть проявлялась відверта ненависть до Києва. Часто вони відмовлялись платити Києву данину, мілітарно боронити його інтереси або приймати князів, присланих їм з Києва. А в 1169 р. князь Володимирсько-Суздальський нападає й нищить Київ. Роля й сила Києва залежала в головній мірі від сильних індивідуальностей київських великих князів. Тут формувався інтелектуальний „тон" і на його принципах, які в основному представляли інтереси Київської держави, взорувалась і жила вся Русь.

Органічну цілісність, як доводять літературні й культурні дослідже-ння, творили Київське, Чернігівське, Переяславське, Турівське, Галицьке й Волинське князівства, що були „первинною" Руссю, як її окреслює Д. Чижевський, яка, більш-менш, збігається з територією нинішньої України.

У XIII ст., внаслідок нападів монголів (1223 і 1239 рр.) наступає спад центральної ролі Києва. Територія Київської Русі звужуєть-

(Закінчення на стор. 20)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Фундація „Український Геноцид - США" звітує...

ЧИКАҐО. – 14 травня відбулися загальні збори Фундації „Український Геноцид – США", під час яких присутні мали нагоду познайомитися з діяльністю управи в 2004–2005 роках. Зі звітом виступив голова Микола Міщенко.

Основною метою Фундації є інформувати світ про Геноцид українського народу, заподіяний комуно-московською владою. Інформаційну брошурку, тиражем 10 тисяч примірників, Фундація видала і розповсюджує при різних нагодах, як також її отримують відвідувачі Українського Національного музею (приблизно 6 тисяч осіб річно). Фундація вислала листи до 100 сенаторів США з проханням підтримати законопроєкт 202, який вніс сенатор Кембел з Кольорадо. вимагаючи, щоб український Голодомор був визнаний Геноцидом.

У травні 2004 року члени управи разом з УККА і канадськими організаціями провели масове висилання поштових карток до газети „Ню-Йорк Таймс" з вимогою уневажнити незаслужену нагороду Пуліцера, яку отримав Волтер Дуранте, з огляду на його фальшиву інформацію чи заперечення факту Голоду в Україні 1932–33 років. З цією метою відбулося також разом з УККА, протестаційне пікетування бюра „Ню-Йорк Таймс" в Чикаґо.

19 вересня 2004 року було зорганізовано традиційне урочисте вшанування пам'яті жертв Геноциду в церкві св. Андрія і біля пам'ятника жертв Голодової облоги України, в Блюмінґдейл, Іл. Участь в них узяли духовенство, конгресмен Генрі Гайд та громадянство Чикаго й околиць.

М. Міщенко в 2004 році побував в Україні, був міжнародним спостерігачем під час третьої тури президентських виборів, мав зустріч з Віктором і Катериною Ющенками, під час якої торкнувся справи дослідного центру Геноциду. Цією справою займеться Катерина Ющенко. Крім того, М. Міщенко був на засіданні Асоціяції дослідників голодоморів під проводом Левка Лук'яненка, поінформував їх про працю Фундації і старання добитися впровадження в американську шкільну систему навчання про Український геноцид та поширити інформацію на мережах Інтернету. Він також переконав членів, щоб назву перемінити на Асоціяцію дослідників геноциду, а не голодоморів.

У січні 2005 року за стараннями Фундації, конґресмени штату Ілиной Джон Фрічі і Пол Фролік запропонували Палаті репрезентантів штату законопроєкт, метою якого має бути впровадження в початкових і середніх школах штату Ілиной навчання про Український геноцид. Обидві Палати Конгресу і Сенату це затвердили й тільки бракує ще підпису губернатора. До нас приєдналися теж вірмени.

Доповідь Євгенії Далас, свідка Голодомору й авторки книжки „Жінка п'яти континентів", відбулася 19 лютого й була доказом великого ентузіязму доповідачки для справи визнання світом нечуваної трагедії українського народу Геноцидом та засудження міжнародним трибуналом його винуватців.

Репортерка газети „Дейлі Гералд" провела інтерв'ю з М. Міщенком й після того було запрошення провести лекцію про Голодомор в одній зі шкіл. М. Міщенко, Катя Міщенко-Мицик і Тамара Кузик-Сторі розповіли учням про Голод, висвітлили уривки фільмів „Жнива розпачу" та „Помаранчева революція". Відгук був несподіваний: надійшло 80 листів від дітей і вчителів з подякою та описом вражень, які залишилися в їхній пам'яті.

При кінці березня, завдяки зусиллям Каті Міщенко-Мицик, відкрито веб-сторінку Фундації „Український Геноцид – США". Відразу був надзвичайний відгук, особливо студентів університетів Австралії, Канади, Німеччини та Аргентини, які замовили програми для вчителів, що їх опрацював д-р Мирон Куропась.

В дальшому присутні почули фінансовий звіт, який виготовив Ярослав Ганкевич. Прибутки Фундації складаються з членських внесків, добровільних пожертв, продажу жетонів і стрічок в день відзначення пам'яті Голодомору. Щорічні витрати включали цього року 1,500 дол. для нагород студентам Острозької академії, які досліджують історію Голодомору й написали праці з цієї теми, як також кошти друку вищезгаданих брошурок.

Олексій Коновал запропонував список кандидатів до управи, який прийнято одноголосно. Головою обраний Микола Міщенко. Обговорено цьогорічне відзначення пам'яти жертв Голодомору, яке має відбутися в „Українському селі", соборна Панахида в катедрі св. о. Миколая, „Голодний обід" та офіційна програма – в Українському культурному осередку. Вирішено оформити пересувну виставку про Голодомор.

Іванна Ґорчинська

Конференція з проблем охорони здоров'я, довкілля і спільних дій

НЮ-ЙОРК. – 28 квітня в ООН відбулася 14-та міжнародна конференція, організована з нагоди 19-ої річниці Чорнобильської катастрофи. Конференцію організувала і спонзорувала „WIT" („World Information Transfer") – неурядова організація „Світовий обмін інформацією", головою якої є д-р Христина Дурбак. „WIT" має консультативний статус в ООН у ділянці здоров'я і довкілля, які щороку в квітні, під час наукової конференції, традиційно відзначають пам'ять Чорнобильської катастрофи.

Конференція відбулася 28 квітня в головному бюрі ООН. Виступи були надзвичайно цікаві та інформативні. Важко звітувати зі всього, що було дискутоване, бо виступали з доповідями особи, які мають високі становища в інституціях, працюють і досліджують хвороби у світі, котрі до певної міри спричинені станом довкілля. В додатку до ООН, спонзорами конференції були: фундація „Еверґрін", „Де Сільва і Филинс", фундація К. Ковшевич, „Лікарський Тижневик", „Волден Медія", „Вокер Дижитал". Співорганізаторами конференції також були уряди України і Хорватії.

Окрім головних організаторів також співпрацювали: ООН – Програма довкілля, Постійний представник при ООН Багамів , Танзанії, Тімору-Лесте, Таїлянду і Уганди.

У ранковій програмі виступили 6 доповідачів. Д-р Х. Дурбак виголосила вступний реферат. Вона, між іншим, сказала, що метою конференції є поєднання плянів розвитку у тисячолітті („Millenium Developmental Goals"), програм охорони здоров'я. Необхідно зменшити смертність дітей віком до 5 років і жінок-породільниць; контролювати розповсюдження хвороб, (таких, як СНІД, малярія, туберкульоза та ін.; збільшити (щонайменше на половину) число людей, які мають доступ до питної води. Д-р Х. Дурбак сказала: „В нас є пляни, але цього замало. Ми мусимо перевести плян у дію. Тут ми зустрічаємося з перепонами, якими є брак знань, порозуміння і спільної угоди, невміння рятувати і лікувати людей. До певної міри, ми всі три перепони вже подолали. Тепер настав час будувати мости, щоб дійти до кінцевої мети. Найбільшими перепонами до успішних дій є вперта боротьба консервативних сил проти змін. Ми завважили, що великою перепоною є страх перед виявленням наших помилок, перед наслідками наших дій, перед втратою контролі. Корумповані, непрозорі уряди навіть деякі активісти є під тиском страху, який розмиває їхню рішучість будувати мости розуміння і співпраці для досягнення запланованих цілей і далекосяжних гуманітарних дій".

Д-р Х. Дурбак продовжувала: „Чорнобильська катастрофа і її вплив на людське здоров'я засвідчили далекосяжні наслідки рішень урядів, базованих на страху. В цій ситуації страх провідників СССР і, зокрема Михайла Горбачова, які, добре знаючи про вибух реактора Чорнобильської атомової станції, про 10-денну пожежу на реакторі, затаїли цю інформацію від населення, чим наразили на хвороби людей не тільки в Україні, але й в Білорусі, Росії і великій частині Европи. Приблизно 4.9 мільйона осіб були наражені на підвищену радіяцію. Наслідки цього злочину будуть тривати ще за життя майбутніх поколінь".

Д-р Х. Дурбак сказала, що вже багато що зроблено, але попереду ще є чимало випробувань. Щоб змінити наставлення і поведінку людей, треба великих зусиль. Але це потрібний чинник, якщо ми бажаємо дійти до мети.

На конференції промовляли Посол України до ООН Валерій Кучинський, Посол Японії Кензо Ошіма, д-р Аднан Амін (директор ООН – Програма довкілля), Лю Марсіяно (завідуючий проєктом води – Ротарі), д-р Елен Зільберґельд (професор з Джан Гопкінс-університету) і Рон Гартман (телеканал „60 хвилин").

Ротарійці („Rotary International") почали проєкт „Чиста вода". Вони розповсюджують по світі (особливо в Африці) фільтри для очищення води, які роздають бідним жінкам до їхніх жител. Очищувальник відносно малого розміру і простий до ужитку. В цей спосіб „Ротарі" рятує життя бідних, приносячи їм чисту воду, „Ротарі" це робить за свої кошти, які збирає на харитативні цілі. Тут спрацьовує легкий і дешевший спосіб рятувати здоров'я і життя багатьом людям за відносно малі кошти.

Наступними заходами був відеоміст між залею і Чорнобильським центром у Славутичі, Україна, проведений за участи 16-ти активістів з різних міністерств України. Вони спершу представили їхні справи і проблеми, а потім були запитання з американської сторони. З України переважно говорили російською мовою, деякі українською, а дехто англійською. Теми – економіка, стан здоров'я, безробіття, брак фондів. Українці запрошували американців вкладати гроші у підприємства в Славутичі. Підсумок телемосту: в Україні є великі нестачі, люди хочуть вчитися і працювати, але їм треба допомогти стати на ноги і вони просять такої допомоги у американців.

Темою післяполудневої програми була епідемія СНІДу в Східній Европі і Центральній Азії. Виступали д-р Скот Рацан – віце президент корпорації „Джонсон і Джонсон", Анваруль Чавдгурі – високий урядовець з Малих Островів; Іван Німац – дипломат з Хорватії; д-р Йосип Беґовац – професор Заґребської медичної школи; д-р Армін Фідлер – з Світового банку (сектор здоров'я Европи і Центральної Азії); д-р Джек Вотерс – віце-президент фармацевтичної компанії Файзера; д-р Дебреворк Зевді – директор глобальних справ СНІДу з Світового банку; д-р Рафаїл Мазін – реґіональний дорадник з СНІДу Пан-Американської організації здоров'я; д-р Брій Саксена – професор ендокринології Корнель-університету.

Зліва: Володимир Боднар, Божена Ольшанівська, д-р Брій Саксена, д-р Христина Дурбак, д-р Скот Рацан.

Дискусії і доповіді стосувалися СНІДу і стану епідемії, під час якої вимирають масово майже всі жінки і діти, залишаються сироти, які не мають жодної опіки. Епідемія в Україні зростає тривожним темпом. В Україні зі СНІДу вмирають переважно люди віком 25 – 34 роки. Як звітує Центр СНІДу в Україні, зареєстрованих захворювань в 2004 році було 68 тисяч, але Світова організація здоров'я подає, що насправді в Україні є 360 тисяч хворих на СНІД, або 1.4 відсотка населення. Це тільки дорослі, а якщо додати дітей, то в Україні є приблизно 2 відсотки хворих на СНІД.

На базі математичного моделювання дослідники в Україні і Великій Британії обчислили кількість захворювань від 2001 до 2010 років на СНІД в Україні з песимістичної і оптимістичної точки зору. З оптимістичного боку, до 2010 року буде 600 тисяч захворювань, 300 тисяч смертей людей віком пересічно 67.5 року. З песимістичної точки зору буде приблизно 1.4 мільйона захворювань, понад 450 тисяч смертей осіб з пересічним віком 65 років.

Серйозні спроби уряду України запобігти епідемії СНІДу були розпочаті у 1992 році, коли була ухвалена національна програма боротьби проти СНІДу. У 1998 році вийшов закон про СНІД. Уряд України і міністерство здоров'я співпрацюють в цій площині з ООН та рядом міжнародних організацій. В 2004 році Верховна Рада України утворила спеціяльну комісію зі СНІДу, туберкульози і наркоманії. За підтримкою фундації Олени Франчук Україна приєдналася до консорціюму зі СНІДу Б. Клінтона – в надії зменшити захворювання на СНІД і поліпшити лікування від СНІДу. Щоб боротися з епідемією СНІДу, потрібна співпраця урядів, міжнародних і громадських організацій. Ключовими елементами боротьби є поширення знань і посилення відданости проводу підприємств і профспілок у боротьбі проти СНІДу, справедливе трактування робітників в місцях праці, улаштування в місцях праці програми навчання і інструктування щодо хвороби.

Підсумовуючи програму конференції, можна прийти до висновку, що людство зазнало великих втрат не тільки від Чорнобиля, але також від СНІДу, епідемія якого атакувала весь світ. Наслідки Чорнобиля є далекосяжні і будуть мати вплив на майбутні покоління. Окрім того, зацікавлення цією проблемою є відносно мале. Це можна було завважити на залі конференції, де було мало слухачів. Членів української громади можна було порахувати на одній руці. Епідемія СНІДу, яку можна зменшити і контролювати, поширюється. Виглядає, що людство має самозгубні тенденції і не дбає про своє життя, здоров'я, долю своїх дітей.

Організація „Американці в обороні людських прав в Україні" (AHRU) довгі роки зверталася до міжнародних установ з вимогою зачинити Чорнобильську електростанцію. Це нарешті сталося 15 грудня 2000 року. Зверталися також до країн „великої сімки", які обіцяли дати гроші Україні, щоб полегшити економічні проблеми, які виникнуть у зв'язку із закриттям ЧАЕС. Деякі з них дали гроші, але не всі, або дали замало.

На жаль, на Україну знову впав тягар негараздів через помилки, незнання, або байдужість тоталітарного режиму до людської долі . Але світ вже не ставиться до України байдуже, йде до неї з допомогою.

Божена Ольшанівська

Зліва: Д-р Йосип Беґовак (Хорватія), д-р Кейт Гансен (Світовий банк), д-р Христина Дурбак (голова „WIT"), д-р Скот Рацан (віце-президент „Джонсон і Джонсон), д-р Джек Вотерс (віце-президент „Файзер").

Візити до Арґентини, Бразилії, Параґваю

НЮ-ЙОРК. – Від 4-15 травня президент СКУ Аскольд Лозинський відвідував українські громади Арґентини, Бразилії, Параґваю. В Арґентині проживає близько 250 тисяч етнічних українців, яких об'єднують організації „Просвіта", „Відродження", Пласт, СУМ, Православне Братство й інші. Географічно громади знаходяться в Буенос-Айресі та околицях (місті Берісо), а найбільше їх у провінції Місіонес, де є організації „27 серпня" (назва на честь перших еміґрантів, котрі прибули 27 серпня 1897 року), Арґентинсько-Український соціяльний клюб (колись „Просвіта"), Українська громада в Обері і колоніях. В міру можливостей координує діяльність цих світських установ Українська центральна репрезентація (УЦР), очолювана Юрієм Іваником, Дмитром Грабарем і Юрієм Данилишиним.

Найбільшою проблемою є невживання української мови в щоденних взаєминах, а інколи навіть на формальних форумах. Також мало новоприбулих еміґрантів з України, хоча Арґентина надзвичайно багата природними багатствами, сільськогосподарськими продуктами та енерґією.

Президент СКУ мав зустрічі з громадськими установами, з Єпископом УКЦ Михайлом Микицеєм, Послом України Олександром Никоненком, міністром еміґрації Арґентини д-ром Рікардом Родріґесом, представниками провінційних і місцевих структур. Мова йшла про підтримку українських громадських структур, збільшення торгового обігу, взаємного підприємницького режиму та визнання наукових дипломів України й Арґентини.

У провінції Місіонес провідну ролю відіграє УКЦ та зокрема отці-василіяни та сестри-василіянки, а інколи сестри-служебниці. В додаток, надзвичайно потужні комерційні підприємства, власниками яких є українці, наприклад „Розамонте" в Апостолесі, а також Кооператива тютюну „Місіонес" в Обері надають велику допомогу місцевим громадам. Координатором дій в цій провінції є журналіст Юрій Баланда з Посадасу, заступник голови УЦР на область Місіонес. Майже в кожній громаді працюють аматорські й фолкльорні ансамблі танцю, бандури, співу тощо.

Для українців в Арґентині є важливим почати контакт, зокрема електронний, з українськими громадами світу для взаємного користування українською мовою. Також важливою була б допомога молодечим організаціям, зокрема виховним персоналом, що активізує молодше покоління в існуючих структурах. Президент СКУ поклав квіти перед пам'ятником Тарасу Шевченкові в Буенос-Айресі.

У Бразилії візита розпочалася участю президента СКУ у першому в історії Конґресі українців Бразилії, Арґентини і Параґваю в Фос-де-Іквасуді, на який прибуло близько сімдесяти делеґатів від цих країн. Конґрес вітали Владика Іфраїм Кривий – від Української Католицької Церкви та отець протопресвітер Микола Мелуш – від Української Автокефальної Православної Церкви (у злуці з Вселенським патріярхом), Посол України у Бразилії Юрій Богаєвський. Конґрес вирішив провести спільні акції з відзначення 75-ої річниці Голодомору в Україні, спільний конґрес молоді.

Президент СКУ відвідав громади у Прудентополісі та довколишніх селах (колоніях), а також Ітарі, Куритибі та Сан-Паоло. В загальному українців у Бразилії нараховується майже пів мільйона. Громади посідають цінні будівлі, підприємства, добре організовані, зокрема УКЦ, в якій провідну ролю відіграють отці-василіяни та сестри-служебниці. У Прудентополісі та його околицях існує понад тридцять українських католицьких церков, семінарія, монастир, друкарня, інтернат, музей, культурний центр, школа, пам'ятник Тарасу Шевченкові. Велику жертвенність проявили українці США і Канади, а особливо ЗУАДК, підтримуючи земельний проєкт, який надав можливість українським селянам в околиці Прудентополісу закупити наділи землі для власного господарства. По селах працюють українські кооперативні асоціяції для кращого господарювання. Зв'язки з місцевою владою надзвичайні, оскільки українці становлять 70 відсотків населення Прудентополісу.

Подібна політична ситуація в Ітарі та Куритибі. Важливі здобутки українських церков, народних домів чи будинків культури. В Куритибі існує Меморіял першого поселення. Президент СКУ в Куритибі мав зустріч з Владикою УАПЦ Єремією та консулом України в Куритибі Олександром Марковим, а також з членством Союзу українців у Бразилії, молоддю осередку культури „Полтава" та з Товариством прихильників української культури.

Під час перебування в Бразилії Президент СКУ поклав квіти біля пам'ятника Т. Шевченкові у Прудентополісі та Куритибі.

У Параґваї президент СКУ відвідав українців у двох місцевостях - Енкарнасіоні та Фрамі. Основне громадське життя є навколо Церкви - УАПЦ (у злуці з Вселенською Церквою), УПЦ Київського Патріярхату, УКЦ та Українського євангельського об'єднання. Окрім церковних громад, працює центральна організація „Просвіта" (очолює Осип Ремезовський). Проживає тут близько десяти тисяч українців.

В українській громаді працює багато молоді, яка займається танцями, співом та спортом. Українська футбольна команда при „Просвіті" в Енкарнасіоні представляє Параґвай у змаганнях за чашу Південної Америки. На жаль, в основному молодь не володіє, а в більшості навіть не розуміє української мови.

Параґвай забезпечує себе достатньою кількістю сільськогосподарських продуктів. Гідроелектрична станція (Ітайпу) у спілці з Бразилією у Івасу виробляє достатньо енерґії. Однак, подібно до Арґентини, корупція вкорінена до найвищих структур, що перешкоджає нормальному економічному розвитку. При такій економічній обстановці страждає і українська громада.

В Енкарнасіоні стоїть пам'ятник Тарасу Шевченкові, де поклав квіти Президент СКУ.

Під час візити у всіх трьох країнах Президент СКУ передав пожертви на потреби громад від ЗУАДКу.

Аскольд Лозинський

Вшанували 100-річчя від дня народження Уласа Самчука

ДІТРОЙТ. – 14 травня відбулась зустріч української громади з почесною головою СФУЖО Оксаною Соколик та Ярославом Соколиком, присвячена 100-річчю від народження видатного українського письменника і літописця Уласа Самчука. Зустріч в залі Українського культурного центру організували і провели Наукове товариство ім. Т. Шевченка – Осередок в Дітройті, 45-ий Відділ СУА ім. Катрусі Зарицької та 50-ий Відділ СУА ім. Княгині Ольги. Розпочав вечір голова НТШ д-р Павло Джуль. Голова 45-го Відділу СУА Стефа Король розповіла про гостей вечора – подружжя Соколиків.

На початку 2005 року в Україні відзначалося 100-річчя від дня народження Уласа Самчука і про це розповіла Оксана Соколик у своїй доповіді „Улас Самчук – літописець України". Оксана Соколик повідомила, що вони тепер працюють над тим, щоб створити у Рівному музей Уласа Самчука, гідний письменника та доступний широкому колу бажаючих ознайомитися з його життям і творчістю.

Ярослав Соколик прокоментував відеофільм, який вони створили в Україні під час святкування ювілею Уласа Самчука, а потім присутні мали нагоду побачити багато з того, про що розповідали Оксана і Ярослав Соколики: і відкриття пам'ятника у Рівному, і поштову марку, випущену в Україні, присвячену 100-річчю Уласа Самчука, і Острозьку гімназію, і Кременець – скрізь українці, особливо молодь, святково і пристрасно відзначали ювілей і одночасно повернення на батьківщину талановитого сина української землі.

Учасники вечора оглянули виставку творів Уласа Самчука, виданих в Україні, та газетних матеріялів про нього, пригостилися кавою та різноманітними видами домашнього печива, приготовленого союзянками 45-го та 50-го Відділів.

Ніна Василькевич

Доповідачі: Оксана Соколик (друга зліва) і Ярослав Соколик (перший справа), з членами громади Дітройту (зліва): д-р Павло Джуль, Оксана Стельмах, Стефа Король. Фото: Ігор Король

Стипендії для українських студентів та науковців

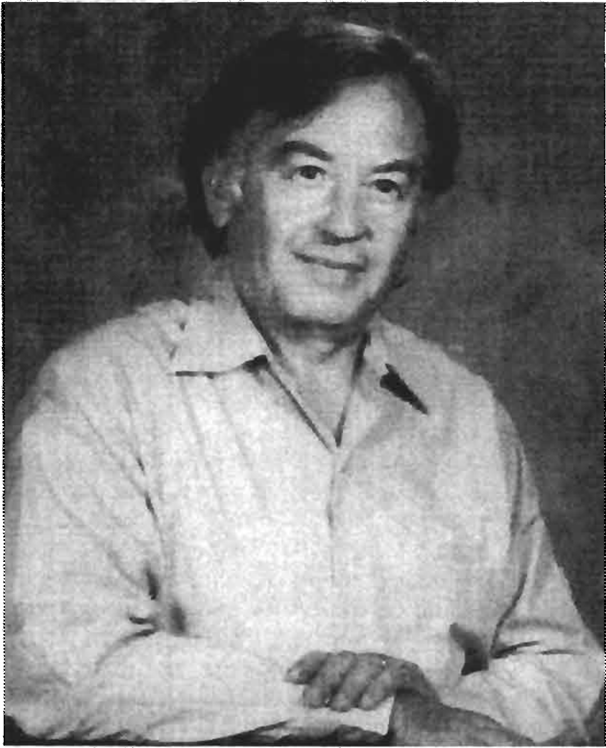
БРАТИСЛАВА, Словаччина. – Міжнародний Вишеградський фонд 31 травня вирішив надати 29 стипендій для українських докторантів та молодих науковців, які наступного академічного року навчатимуться в державних університетах Польщі, Словаччини, Угорщини, Чехії. На стипендії для українських студентів виділено 232 тис. евро. Комісія незалежних експертів, що складалася з представників міністерств освіти та академічних кіл країн Вишеградської четвірки вибрала із 107 заявок 29 докторантів з різних куточків України. Їх приймуть університети – ім. Масарика в Брно, Ягелонський в Кракові, ім. Яна Коменського в Братиславі, Угорська академія наук. Розмір однієї стипендії – 5 тис. евро, наступних 3 тис. евро отримає університет. У разі, якщо фінансове становище дозволить, Міжнародний Вишеградський фонд й наступного року продовжуватиме програму надання стипендій.

Міжнародний Вишеградський фонд був заснований у червні 2000 року державами Вишеградської четвірки (Чеська Республіка, Угорська Республіка, Республіка Польща, Словацька Республіка) з метою підтримки проєктів в галузі культури, освіти і науки, обміну молоді, підтримки туризму та транскордонного співробітництва. Адреса фонду: visegradfund @visegradfund.org. В Інтернеті: www.visegradfund.org

Міжнародний Вишеградський фонд

Видатний духотворець України

До 85-ліття д-ра Романа Володимира Кухара

Роман Володимир Кухар

Роман Володимир Кухар (літературне псевдо Р. Володимир) народився 21 лютого 1920 року у Львові. В університеті ім. Івана Франка студіював українську філологію, у державній консерваторії у Львові й Відні – музику. Працював вокалістом в Українській радіостанції і Львівському театрі, закінчив студії слов'янської філології у Гайдельберзькому університеті в Німеччині з дипломом державного перекладача в 1948 році, студії музики в Кольорадському університеті з дипломом бакалявра в 1952 році, студії бібліотекознавства в Інституті Прата, Н. Й. у 1959 році з дипломом магістра, студії української філології в Українському Вільному Університеті з науковим ступенем доктора філософії у 1962 році.

Роман Кухар працював лектором мов і літератури в Німеччині від 1949 року, а вокалістом в Америці від 1951 року. У публіцистику включився у 1958 році. Потім працював бібліотекарем від 1957 р. У 1962 році почав працювати професором-асистентом у Державній колегії Канзасу, там став професором слов'янських мов і німецької мови та літератури. Від 1975 року був головою Департаменту чужих мов у Форт Гейс-коледжі, що отримав статус Державного університету в 1978 р.

Р. Кухар є дійсним членом НТШ і кількох американських наукових та професійних організацій. А ось творчий дорібок Романа В. Кухара: Збірки поезії „Палкі серця", „Поезія в перекладах", „Височій, життя!", „Прапори думки", „Простір і воля" – нариси з мандрівок, „Сучасний вертеп" - драматичні твори, „Нація на світанку" – роман у двох томах, „Прощай, минуле" – повість, „До блакитних вершин" – історія української академічної гімназії, повісті – „Андрій Первозваний", „Манівцями", „Тиверська провесінь" та ін. Останні п'ять років Р. Кухар видає і редаґує журнал „Верховина".

Як поет, письменник і публіцист, він у своїх творах віддзеркалює ідеалістичний світогляд. Герої його творів – це ідейні борці за волю свого народу. Всі твори Романа Кухара – від поезій „Палкі серця" до великого белетристичного полотна в двох томах „Нація на світанку" та „Андрія Первозваного" є націотворчими перлами, які ставлять його в ряди видатних письменників, співтворців відродження української нації.

У 1999 році Петро Сорока видав біографічний твір „Роман Кухар (Р. Володимир). Літературний портрет", у якому провів найдокладніше дослідження творчости прозаїка, поета, публіциста й вокаліста.

Побажаймо Романові Кухарові довгих літ праці в доброму здоров'ї на духотворчій ниві України!

Степан Радіон

Курси американського громадянства

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – За останніх п'ять років ЗУАДК успішно провів сім курсів приготування до іспиту на американське громадянство. Згадані курси призначені для українців, які останніми роками прибувають до Сполучених Штатів Америки. Останній курс закінчився 27 травня. В ньому взяло участь одинадцять слухачів. Згадані курси відбуваються раз на тиждень і тривають майже три місяці. Курси є безкоштовні для новоприбулих. Інструктором курсу є член Екзекутиви ЗУАДк-у і голова Інформаційного бюра Методій Борецький.

ЗУАДК

Розпочато нову серію видань

КЕНТ, Огайо. – Українське історичне товариство виданням збірки джерел „Описи Острожчини XVI-першої половини XVII ст." (ред. Любомир Винар, упорядник Віктор Атаманенко, Київ-Острог-Ню-Йорк, 2004) започаткувало нову видавничу серію – „Історичні джерела". Пропонована збірка, видана у співпраці з Інститутом української археографії та джерелознавства Національної Академії Наук України, узагальнила документи з історії давнього міста Острога на Волині – маєтностей славних князів Острозьких, „некоронованих королів Русі". Князі Острозькі своєю діяльністю залишили помітний слід в українській історії – Федора Острозького було визнано святим; Костянтин Острозький уславився в битвах; Василь Костянтин Острозький заснував Острозьку академію – першу вищу школу на українських землях. Велетенські володіння дозволили князям Острозьким здійснювати свої культурні проєкти.

До збірки включено низку господарських документів – описів Острога і Острозької волости XVI -XVII ст., які зберігаються в архівах України, Польщі, Росії. Опубліковані документи подано мовою оригіналу зі збереженням правописних особливостей часу їхнього створення. Відкривають книгу вступні статті президента УІТ проф. Любомира Р. Винара та упорядника збірки доцента Острозької академії Віктора Атаманенка.

Замовити видання можна за адресою: „Ukrainian Historical Association", P. O. Box 312, Kent, OH 44240. Ціна з пересилкою – 22 доляри.

Пресова служба УІТ

Оселя „Діброва" готова до літа

21 травня члени Дітройтської округи УНСоюзу та оселі „Діброва" провели „День Діброви", під час якого підготовляли оселю до літнього сезону. На фото: частина учасників громадської праці на оселі.

Ол. Серафин

УКРАЇНА І СВІТ

Вісті з Острозької академії

Зліва: Ігор Рекунов – директор Балтійської міжнародної аґенції розвитку (Калінінград, Росія), Ігор Пасічник – ректор Національного університету „Острозька академія" (Острог, Україна), Метю Пірс – президент організації „Канада - світ - молодь" (Монреаль, Канада), Едуард Балашов – керівник міжнародного відділу Національного університету „Острозька академія" (Острог, Україна) на конференції в Лондоні.

Міжнародний семінар з питань дистанційної освіти

ОСТРОГ, Україна. – У Національному університеті „Острозька академія" в травні відбувся Міжнародний семінар з питань розвитку в Україні дистанційної освіти та зустріч із представниками міжнародного освітнього консорціюму „eMeReCU". Міжнародний консорціюм „eMeReCU" („Electronic Multimedia Resourse Centre, Ukraine") запропонував Україні цікаву освітню програму, яка базується на використанні новітніх комп'ютерних технологій. Ідею відразу підхопили Києво-Могилянська та Острозька академії – університети, що завжди так чи інакше зацікавлені у модернізації та вдосконаленні вітчизняного освітнього процесу. Здійснення задуманого відбувається в межах програми „Tempus", яка полягає у сприянні навчальних закладів Европейської спільноти розвитку вищої освіти у своїх країнах-партнерах.

Проєкт „eMeReCU" представляє абсолютно нову освіту, де студент може отримати знання, диплом та кваліфікацію, не виходячи з дому та, можливо, перебуваючи в протилежному від своїх викладачів, кутку планети. Києво-Могилянська та Острозька академії зробили свій внесок у розробку наукових цілей, поставлених проєктом і різних програмних модулів.

В Острозькій академії протягом двох днів відбувалися зустрічі та „круглі столи", на яких обговорювалися проблеми і перспективи дистанційної освіти колеґами з Києво-Могилянської та Острозької академій та закордонними партнерами України з Німеччини та Великобританії, експертами та координаторами освітнього проєкту „eMeReCU".

Яна Кутько

Досвідом українців зацікавились у Лондоні

ЛОНДОН, Велика Британія. – 25-27 травня в Лондоні відбулась міжнародна конференція „Міжнародний волонтеризм в контексті ґльобалізації", ініційована Інститутом дослідження волонтеризму (Лондон, Великобританія) та Центром соціяльного розвитку Вашинґтонського університету (Сент-Луїс, США).

Протягом двох днів представники 14 країн світу розглядали історію становлення, проблеми сьогодення та можливі шляхи подальшого розвитку волонтеризму. Україну на конференції представляв ректор Національного університету „Острозька академія" професор Ігор Пасічник.

Презентація Острозької академії під час конференції викликала живий інтерес серед учасників, для яких цей заклад став справжнім відкриттям. Не дивно, адже цей університет, окрім своєї історичної цінности, є одним з небагатьох в Україні центрів різноманітних студентських обмінних та волонтерських програм.

На базі університету діють обмінна програма „NetCorps", що фінансується урядами України та Канади, проєкт „Канада-світ-молодь". З ентузіязмом організатори заходу сприйняли пропозицію Ігоря Пасічника наступну конференцію провести на базі Острозької академії.

Ольга Решетилова

За Шевченковими заповітами

ЛЬВІВ. – 21 травня, у переддень 144-ої річниці урочистого перезахования в Каневі Т. Шевченка, наукові та громадські інституції Львова, відгукнувшись на ініціятиву Львівської ліґи українських жінок, провели спільну науково-практичну конференцію „Шевченковий вклад у розвиток української нації".

Вступне слово сказала голова ліґи Лідія Купчик. Доктор філологічних наук Любомир Сеник, відомий письменник, критик і громадський діяч, охарактеризував Т. Шевченка, як новий тип українського письменника, який відзначався надзвичайною безкомпромісністю й абсолютною самопосвятою своєму народові.

Про значення постаті Т. Шевченка в контексті духовної еволюції українського народу цікаве дослідження представив віце-ректор Українського Католицького університету Мирослав Маринович. Про традиції вшанування генія Шевченка в Галичині цікаві факти розповів академік Олег Романів, голова Наукового Товариства ім. Шевченка.

У своєму „Слові про Шевченка" директор Інституту освіти, культури та зв'язків з діяспорою Національного університету „Львівська Політехніка" Ірина Ключковська вказала на світоглядний приклад Т. Шевченка для українців XXI століття.

Говорячи про ідею української державности та жіночу долю, голова Львівського міського Союзу Українок Богдана Фуртак і голова Товариства Українок ім. Ольги Басараб Іванна Кварціан пов'язували сентенції Кобзаря з нашими сьогоденними обов'язками. І вже зовсім конкретно звучали ці обов'язки і завдання в доповіді „Шевченкові заповіти", яку виголосила викладач Інституту післядипломної педагогічної освіти Мирослава Зваричевська.

Поміж доповідями звучали твори Тараса Шевченка та видатних українських поетів, присвячені Кобзареві, у виконанні відомого у Львові співака Романа Яреми та читців Олесі Лотиш, Мирослави Кміть і Лідії Кучук.

Віра Галицька

Конференція освітян і проблеми держави

До 10-річчя заснування у Львові Педагогічного товариства імені Г. Ващенка

ЛЬВІВ. – Конференція, що відбулася 27 травня у Палаці мистецтв, зібрала близько 200 освітян, членів Педагогічного товариства та запрошених. Учасників конференції привітали голова Всеукраїнського педагогічного товариства імені Григорія Ващенка Анатолій Погрібний, голова секретаріяту обласної організації Конгресу українських націоналістів Ігор Данилиха та ін. Конференція стала нагодою говорити не стільки про здобутки чи невдачі окремої громадської організації, як загалом про проблеми становлення в Україні громадянського суспільства, що пов'язане з розвитком мережі громадських організацій та їх взаємодією з органами державної влади, співпрацею поміж окремими громадськими організаціями та між людьми в межах однієї організації.

Педагогічне товариство імені Г. Ващенка зародилось у Львові 22 травня 1995 року. Біля його джерел стояла група науковців вищих навчальних закладів та працівники відділу вищої освіти, науки та професійної підготовки міської адміністрації, які у червні 1994 року в стінах Львівського державного університету ім. І. Франка організували наукову конференцію „Національне виховання молоді у навчальних закладах". Організатори і учасники конференції стали засновниками Педагогічного товариства ім. Г. Ващенка. Впродовж 10 років зусиллями Товариства організовано 29 науково-практичних конференцій, 27 презентацій педагогічної літератури, 22 педагогічних семінари, 7 круглих столів. Члени Товариства понад 80 разів виступали перед освітянами, видали збірку „Вибрані педагогічні твори" Г. Ващенка та серію брошур (12 чисел) для самоосвіти вчителя під загальною назвою „Сучасне українське виховання", брошуру „Григорій Ващенко: повернення в Україну". Більша частина цих видань поширювалась безкоштовно.

Твори вченого, на жаль, не стали надбанням ширшого кола освітян. Той невеликий тираж, що виданий в Україні за доброчинні пожертви свідомих українців з діяспори, не може задовольнити всіх потреб. Педагогічні ж ідеї Г. Ващенка, як і непізнаних досі Б. Грінченка, С. Русової, С. Сірополка, І. Стешенка, плеяди довоєнних галицьких педагогів, могли б сьогодні повною мірою прислужитися вчителеві. Тільки ж їх твори насамперед треба видати і наповнити ними бібліотеки. І ця справа має бути турботою держави, а не лише громадської організації.

Від початків своєї діяльности Львівське товариство обстоює потребу формування системи національного виховання, спираючись на український виховний ідеал, науково обґрунтований Г. Ващенком. Доклали чимало зусиль для розробки програми та запровадження в загальноосвітніх школах области предмета „Християнська етика", як однієї із складових системи українського виховання. На цій дорозі випало багато перешкод, бо до цього предмета і самого вчителя християнської етики й досі є упереджене ставлення, предмет не займає у навчальних плянах школи рівноправного місця, як і статус вчителя християнської етики не рівноцінний статусу вчителя іншого навчального предмета.

Чимало звернень з цього питання до найвищих органів влади залишились без відповіді. Не надійшло відповіді й на звернення учасників реґіональної наради з питань християнської етики та виховання від 18 травня 2004 року, в якому висловлено заперечення щодо предмета „Етика", який міністерство освіти і науки запроваджує у 5-6 клясах вже з 2005 року. Програма „Етики" суперечить християнським цінностям українського народу, її зміст є образливим для християн і спрямований на системне руйнування душі людини.

Після Помаранчевої революції відбулися суттєві зміни у свідомості громадян, і вони мають стати імпульсом для наступних суспільних змін. Зміцніла віра у можливість повернення народу до християнських джерел, у те, що буде в українців і українська школа, й українське виховання на духовній та національній спадщині народу. Політичне обличчя держави визначають сьогодні інші постаті. Вони обіцяли будувати державу на духовних цінностях українського народу. Громадськість має допильнувати, щоб ці обіцянки виконувались.

Громадські організації можуть сприяти налагодженню суспільного діялогу, зумовлюючи таким чином розвиток громадянського суспільства. Варто з довірою ставитися до виявів громадської ініціативи та всіляко сприяти їй, бо від взаємодії та співпраці зростатиме авторитет і влади, і громадських організацій, і держави в цілому.

Оксана Гентош,
голова Львівської організації
Всеукраїнського педагогічного товариства

Новий керівник „Українців Москви"

МОСКВА. – 27 травня відбулися загальні збори реґіональної громадської організації „Українці Москви", на яких Валерія Семенека, у зв'язку з його обранням співголовою Об'єднання українців Росії, звільнено від обов'язків керівника московської української організації. Головою організації „Українці Москви" обрано Заслуженого працівника культури Росії та України Вікторію Скопенко.

Олена Гончар

На Сахаліні створюються українські організації

ЮЖНО-САХАЛІНСЬК, Росія. – У травні, коли в Україні відзначався День Матері, в Южно-Сахалінську зібралася українська громада, щоб скористатись цим святковим приводом й вирішити питання юридичної реєстрації сахалінської української громади в державних органах юстиції Російської Федерації. Це дозволить сахалінським українцям налагоджувати офіційні взаємини на федеральному та міждержавному рівнях.

Необхідно зареєструвати також Южно-Сахалінську національно-культурну автономію, щоб мати певні пільги – земельні, фінансові. Присутні представники діяспори, а їх було понад 50 осіб, розглянули установчі документи, заслухали виступи керівників громади щодо перспектив розвитку українського руху. Було вирішено зареєструвати Сахалінську реґіональну громадську організацію українців „Київська Русь", а також Южно-Сахалінську автономію з такою ж назвою. Були обрані керівні органи обох громад. Реґіональну очолюватиме Микола Засенко, а Южно-Сахалінську місцеву національно культурну-автономію українців „Київська Русь" очолив Юрій Шаповалов, родом із Луганщини.

Співає квартет у складі Говорун, Лавриненко, Ружанської, Засенко.

На зібранні відбулася виставка українських книжок, виставка-продажа вишиваних рушників, сорочок та серветок, яку організував Володимир Катаєв з Івано-Франківщини. Найбільшу увагу привернув концерт української пісні у виконанні ансамблів „Долинонька", „Воля" та „Славія". Вперше концертну програму вела українка з Полтавщини, працівник гарнізонного будинку офіцерів Ніна Литвин. До лав сахалінського українства стали дедалі більше вступати підприємці, депутати, військові.

Тарас Живага

Зростає кількість американських студентів

КИЇВ. – Американські студенти обирають Україну як місце навчання за кордоном. Більшість до такого вибору спонукала Помаранчева революція. Серед них – учасники програми обміну, організованого Фундацією „США-Україна".

Восьмеро студентів і троє викладачів з американського Університету штату Джорджія, мали до вибору будь-які країни світу, але обрали Україну – переважно через Помаранчеву революцію, яка підняла у світі хвилю зацікавлення до цієї досі маловідомої країни. Програма десятиденної освітньої тури, частину якої студенти оплачують самі, а частину фінансує університет, щільно наповнена подіями. Студенти кажуть, що не шкодують про свій вибір. Що заново відкрили цілком нову для себе частину світу – з тисячолітніми церквами, містами-парками і привітними людьми. Єдине розчарування – кажуть вони – що ніде нема написів латинськими літерами, а лише кирилицею, і через те важко здогадатися, суші-бар перед тобою чи станція метро.

Студенти повезуть додому вишивані сорочки і помаранчеві памятки з Майдану. Вони кажуть, що покажуть фотографії Києва друзям і порадять їм на літню практику теж їхати сюди. А більшість мріє колись повернутися в Україну працювати – в посольстві, на викладацьку роботу або працювати підприємцями.

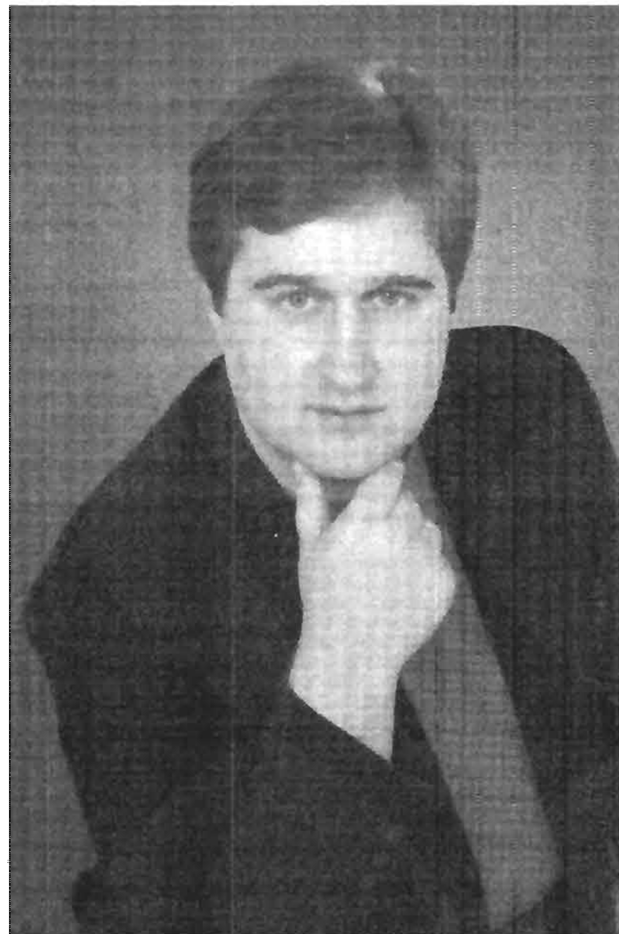
Організатори програм освітнього обміну сподіваються на пожвавлення, після Помаранчевої революції, молодіжного діялогу між США і Україною. До цього часу програми двосторонніх обмінів нагадували радше вулицю з одностороннім рухом: якщо кількість студентів, які їхали з України вчитись до США, щороку лічили на тисячі, то з Америки до України в останні 2003 і 2004 роки приїхало по 8 осіб.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Український тенор на сцені віденської Опери

Віденська опера вже не раз приймала в себе таких українських корифеїв, як сопрано Вікторія Лук'янець і бас Анатолій Кочерга. Цього року вимоглива театральна публіка Відня вперше отримала нагоду оцінити молодого українського тенора. Мар'ян Талаба народився 1977 року в Чернівцях. Перші музичні знання отримав від батька-музиканта. 1994 року поступив відразу на другий курс Чернівецького музичного училища, а два роки пізніше був прийнятий в Національну музичну академію в Києві, до кляси В.І. Тимохіна, відомого в колишньому СССР тенора. З 2000 року М. Талаба працював солістом Національної опери в Києві. Згодом – ґастролі в Швайцарії, Німеччині, турне по Америці (Каліфорнія, Айова, Ню-Мехико, Ілиной...). В 2001 році М. Талаба отримує першу премію на конкурсі ім. М. Лисенка, а минулого року –у Варшаві на конкурсі ім. С. Монюшка – „Особливу Нагороду". У Варшаві Мар'яна „відкрив" Ян Голендер, директор Віденської опери, і запросив до Відня.

Нижче подаємо відповіді співака на запитання Лесі Івасюк.

Мар'ян Талаба

–Чи довго Ви вагалися, перш ніж прийняти пропозицію директора Голєндера?

– Ні. У власній країні важко виявити свій талант. В Україні таланти, на жаль, не вважаються інтелектуальною власністю країни. В Австрії здібних співаків шукають – у нас від них відмовляються. Тільки коли я вже дав згоду на працю в Австрії, в Києві „заворушилися" щодо присвоєння мені звання, надання пільг й таке інше... Тут маю на увазі не тільки матеріальну сторону, хоча, коли мусиш утримувати дружину і двох доньок, це теж важливо. Проте вирішальним є те, де ти як митець можеш себе реалізувати на всі сто відсотків і де ти не змушений думати про посякденні дрібниці".

–Творча інтеліґенція все ще покидає Україну. Як, на Вашу думку, можна вирішити цю проблему?

– Можна. Візьмімо київську Оперу. Там панує застій – не запрошуються ні диригенти, ні співаки, не створюється простору для професійного зростання вокалістів. Театр не має змоги піднятися на міжнародний рівень. Наші люди дуже талановиті, і виїжджають вони лише тому, що їх вчасно не оцінили, не помогли, не підтримали...: І так Україна бідніє...

– Як Ви оцінюєте діяльність міністерства культури на чолі з Оксаною Білозір?

– Не думаю, що теперішній міністер культури є вдалою кандидатурою на цю посаду. Є в нашого Президента такий добрий радник, як Володимир Гришко - тенор, що співав на всіх великих сценах світу. Він, на мою думку, був би професійним керівником, бо пройшов весь шлях людини від мистецтва...

– Багато українських співаків починають свою кар'єру в Росії, де їм нібито пропонують кращі умови праці...

– Так. Мене, наприклад, запрошували в Санкт-Петербурґ в Національну Академію при Маріїнському театрі. Там я пробув всього два тижні, так би мовити в „розвідці", і був розчарований. Зокрема російською манією величі...

– А як Ви сприймаєте австрійську ментальність? Вона, як на мене, різко відрізняється від української...

– Так, ментальність зовсім інша. У нас, на превелике щастя, все побудовано на емоціях. В Україні ми багато сміялися, і дружба була невід'ємною складовою праці. Українці - сентиментальний, романтичний і відкритий народ. Тому ми такими співучими і народжуємося. Зла людина співати на може – душа не та...

Це зовсім не означає, що австрійці гірші, але вони дуже ділoвиті. Робота й сім'я для них – найголовніше, інші соціяльні контакти відсунуті на задній плян. Інколи аж нудно з ними...

– Почуваєте себе тут чужим?

– Ні в якому разі. Люди тут доброзичливі й привітні, цінять професіоналізм. Я в Австрії, можна сказати, є „обличчям" України. Після кожного успішного виступу приємно отримувати компліменти від великих співаків, і не менш приємно бачити їх позитивну реакцію, коли кажу, що я з України.

– Вам тільки 27 років, а вже встигли зробити блискучу кар'єру. Легко це було чи тяжко?

– Вокал – це напружена праця рузуму і волі. Це неймовірна концентрація перед кожним виходом на сцену. Часом буває непросто, але виступи приносять глибоке задоволення.

– Як Вам вдається поєднувати приватне життя з такою працею?

– Помагає любов до життя і до рідних. Просто треба бути людиною, вірити в Бога, бути чесним і добрим – з колеґами, з рідними, з усіма. Тоді можна жити і діяти. На жаль, Австрія відмовила моїй дружині й двом донькам в продовженні візи і ми тепер у вимушеній розлуці. Мене обурило, наскільки бюрократія і політика пов'язані тут з мистецтвом.

– Хто є Вашим авторитетом у вокалі?

– Дуже люблю італійські тенори, в першу чергу Хосе Карераса, також Паваротті... Я від них вчився, частково навіть копіював, - бо є ж традиції, які просто не можна змінювати. Але старався виробляти свій власний стиль.

– Чи досягли Ви поставлених цілей і які Ваші наступні пляни?

– Я досягнув бажаного театрального рівня. Тепер треба відшліфовувати свою майстерність. Я радий, що маю змогу співати перші партії з такими великими співаками, як Леонуччі („Набуко"), Бонфаделлі („Травіята"), Хосе Курою („Паяци")... Проте хотілося б частіше отримувати головні ролі. Коли довго „сидиш" на другорядних партіях, тяжко зростати професійно і бути в формі, голос не розвивається. Часу є багато, але життя проходить швидко, і треба ще багато встигнути, бо тенорів хочуть красивих і молодих, – вони ж „герої-любовники"... А ще в мої плани входить нав'язати контакти з В. Лук'янець та А. Кочергою, бо у віденській опері вже є певна „українська традиція". Необхідно працювати на те, щоб Европа і світ побачили справжній потенціял України.

Весняний концерт ансамблю українських танців „Черемош"

МІНЕАПОЛІС, Мін. – 15 травня, в Українському центрі відбувся концерт танцювального ансамблю „Черемош". Це був виступ-підготування до участи в Канадському національному українському фестивалі в Дафині, Манітоба, який має відбутися 29-31 липня.

Учасників концерту було 38 осіб – дітей віком 4-18 років. Ансамбль організував СУМ. Керівник його – директор-хореограф Кіндрат Матлашевський, Наталя Кушнір – інструктор-помічник. Ведучим концерту був Володимир Анастазієвський – адміністратор ансамблю.

Концерт складався з 15 танцювальних творів з різних околиць України – Буковини, Лемківщини, Закарпаття, Полтавщини. Буковинський дует виконали сестрички Наталя і Дарія Кушнір, гуцульський дует – Петро Коломейчук і Олександра Пітерсон, закарпатський дует – Дарія Кушнір і Христина Корсунська. Був також виступ скрипаля дідуся Івана Дениса з його правнуком (це вже п'яте покоління), які гарно на скрипках виконали декілька українських народніх пісень, під акомпаніямент на піяні Леслі Мелорі. Концерт закінчили бравурним полтавським гопаком, який бездоганно виконала найстарша група „Водограй". Усі точки програми публіка сприймала з великим захопленням. Довго не вгавали бурхливі оплески вдячних глядачів.

По закінченні концерту всі виконавці вийшли на сцену і дістали відзнаки – медалі з емблемою ансамблю на жовто-синіх стрічках. Керівники ансамблю, як також кожна група виконавців, були нагороджені квітами.

Ольга Змага-Хоролець

Українські книги в електронному запису

КИЇВ. – Видавнича студія „ARATTA" розпочала в Римі випуск авдіокниг на дисках СД та фільмів на дисках DVD. Ця діяльність продовжується в Україні. Замовлені випуски висилаються поштою протягом місяця за вказаною адресою. На дисках СД вже виготовлено твори Т. Шевченка, О. Довженка, М. Коцюбинського, М. Хвильового, Г. Сковороди, Лесі Українки, І. Франка, сучасних авторів М. Матіоса, А. Дущака, М. Рогожинського, І. Каганця, І. Виника, І. Виговського, Ю. Шилова, а також літературно-музична композиція „Заповіді Божі", „Повість временних літ", українські народні казки, „Пригоди бравого вояка Швейка", оповідання Джека Лондона. Замовники можуть запропонувати озвучення інших книг і в найближчий час їх начитають професійні актори.

Диски висилаються поштою або на електронну адресу у форматі MP-3. Вартість одного диска з поліграфічним оформленням 20 дол. США, без оформлення - в електронній версії 15 дол. США. Адреса: info@arata.com.ua або credo.ua@email.it. Тел./факс: (380-44) 495-2781. Сторінка в Інтернеті: www.aratta.com.ua

Петро Олар

Концерт Олега Чмира і Володимира Винницького

Зліва: радний міської ради Кліфтону Стефан Татаренко, Олег Чмир, Володимир Винницький, радна Ґлорія Колодзей.

КЛІФТОН, Н. Дж. – Третього червня в міському Арт-центрі, що міститься в історичному приміщенні міста, відбувся концерт „Европейські вокальні мініятюри", у якому виступили відомі українські мистці – оперовий співак (баритон) Олег Чмир і піяніст Володимир Винницький.

Програма викликала велику зацікавленість – у залі не було вільних місць. До неї ввійшли твори европейських композиторів різного часу – від Алесандро Скарлаті, який жив на переломі XVII і XVIII століть до Моріса Равеля, який помер у 1937 році.

В першій частині концерту прозвучали також пісні Роберта Шумана, Франца Шуберта, Ґустава Малера, Вінченцо Беліні. Ці твори були написані для камерного виконання в невеликих залях палаців і приватних будинків, тому в порівняно невеликій залі Кліфтону вони звучали дуже природньо. Друга частина концерту об'єднала композиторів Східньої Европи – від клясиків Петра Чайковського, Семена Гулака-Артемовського і Сергія Рахманінова до сучасних творців – Станіслава Людкевича, Ігоря Соневицького і Мирослава Скорика.

Володимир Винницький виконав також кілька творів сольо на фортепіяні.

Концерт влаштували міська рада Кліфтону, рада Арт-центру, місцеві телебачення, бібліотека, ряд інших установ і організацій з фінансовою підтримкою Федеральної кредитівки Ню-Джерзі, Міри і Тадеуша Пищалків, асоціяції „Dutch Hill Residents". Частування і квіти приготували „Teddy's Catering", „Valley Liquors" і „Schneider's Flowers".

Олег Чмир був в числі провідних співаків оперових театрів в Єкатеринбурзі, Львові, Вроцлаві, виступав з концертами в Німеччині, Еспанії, Данії, Норвеґії, Франції, в ряді театрів і концертних залів Америки.

Володимир Винницький був лавреатом Міжнародного конкурсу піяністів в Парижі, виступав з сольними концертами в Україні, Франції, Польщі, також в Карнеґі-гол Ню-Йорку.

В Кліфтоні дуже тепло прийняли українських мистців. Особливе зворушення викликале виконання творів мовами оригіналів, тому українські, польські, німецькі чи російські мініятюри припали до душі передовсім тим зі слухачів, для яких ці мови були рідними.

Л. Хм.

Художнє слово

Нові твори донецького поета

Пісня нової України

Історія наша з прадавніх часів
Зазнала багато нерадісних днів.
Та крізь перешкоди ми впевнено йшли
Тому що в негоді всі разом були!
Приспів:
Нова Україна – теперішній час!
Нова Україна – об'єднує нас!
Нова генерація – шлях в майбуття
І зміни на краще чекають життя!

Часи розділяли на захід та схід,
Але українцям сваритись не слід.
Ми браття та сестри, і єдність – в серцях,
А дружні стосунки сплелися у цвях!
Приспів:

Історія наша з прадавніх часів
Зазнала багато нерадісних днів.
Та добрі новини майбутнє несе –
Ми разом, а значить ми можемо все!
Приспів:

Людство землі – зупинись!

Безжалісна хвиля страшних катастроф –
Цунамі та повені в світі.
На нашій землі проливається кров,
Страждають дорослі та діти.
Розбещене людство підносить себе,
Забувши про сили природи.
Ми війни ведемо, руйнуємо все
Заради „добра" та „свободи"?
Втрачаємо віру, духовність та честь.
Забули вже навіть про Бога.
Вже час зрозуміти й засвоїти те –
В безвихідь веде ця дорога.
Час чітко розставить усе по місцях
І спокій встановиться в світі.
Та трапитись може – шляхи в майбуття
Для людства не будуть відкриті...

Дмитро Дорофеєв,
Луганськ

Літ до ста...

(Закінчення зі стор. 5)

подзвін?" Е. Гемінґвей взяв слова англійського поета Дж. Дона: „Нема людини, що була б як острів...". Що найбільше характеризує Ваш зв'язок з людьми протягом життя, протягом певних періодів? Чи є для Вас важливим відчувати свою потрібність для інших людей? Чи, навпаки, Ви самі відчували потребу в інших людях?

– І те, й інше. Коли ви хочете бути потрібним для інших, це означає, що інші потрібні для вас. Му тут говоримо про потрібність як духовну рису. Але в щоденному житті проблема полягає в іншому. Взаємна потрібність нерідко ускладнюється залежністю однієї людини від іншої. І саме в цьому випадку яскраво виявляється культура, моральні засади обидвох сторін – залежної і тієї, від якої хтось залежить. Можу сказати про це так: хто культурний, чесний і справедливий з підлеглими, той так само вміє зберігати свою гідність, коли потрапляє в залежність. Колись я, працюючи ветлікарем в Чикаґо й перевіряючи якість воловини, звелів знищити весь коров'ячий тулуб, бо виявив гнійні абсцеси у внутрішніх органах. Мій шеф, також ветлікар, сказав, що, на його думку, не було достатньої причини для знищення цілого тулуба. Я відповів, що вчинив це не на його, а на мою думку і на моє професійне знання. „Це те, що я хотів від тебе почути", – задоволено посміхнувся мій шеф. Я за своє довге життя побував і під людьми, і над людьми, і з людьми, і в кожному з цих психологічно різних становищ залишався однаковим – чесним, відвертим, справедливим. Певна річ, іноді ситауція складається зовсім по-новому – й тоді треба вдаватися до інтуїції. В тому ж Чікаґо, пам'ятаю, мені дали до помочі двох муринів – обидва п'яниці, злоязикі, неслухняні і ліниві. Я мав з ними суцільний клопіт. Роздумуючи, як на них можна було б вплинути, я написав для них вірш. Ось цей вірш:

I will go this afternoon
for sure to the saloon;
There it will be fine
with music, girls and wine;
There will be lots of fun
and let everybody run
and drink as much until
that makes you better feel;
Your troubles leave at home
and always keep a „bon ton"
and think that first of all
the best is alcohol.

Прочитавши, вони довго дивилися то на мене, то один на одного, а тоді стали вигукувати: „Doc, you're great!". Вони були такі заскочені цим віршем, ніби їх хтось підмінив – подобрішали, почемнішали!

– Оскільки нашим першим і дуже важливим світом є родина і родинне коло, то наше здоров'я, зокрема й особливо – духовне, а з ним і всяке інше, залежить від гармонійних взаємин в цьому колі. Чи Вас у житті супроводжувала ця гармонія? Хто і як її створював?

– Відчуття родинної гармонії і схильність до неї в моєму випадку прийшли з дитинства. Припускаю, що всі люди, котрі мали щасливе дитинство, подібні між собою – зрештою, як і ті, котрі його не мали... Джерелом гармонії і визначальним прикладом були мої батьки, їхні взаємини. Ми, діти, копіювали цю батьківсько-материнську гармонію у стосунках між собою. Батько і мати були для нас відразу другою інстанцією після Бога. Я певний, що таких батьків і матерів в нашому народі було багато – терпеливих навчителів, справедливих суддів, милосердних лікарів. Водночас вони були для нас найліпшими приятелями, хоч ми, діти, зверталися до них на „Ви" і при кожній зустрічі цілували їм руки.

– Будь ласка, згадайте хоч один цікавий випадок з процесу дитячого виховання.

– Якось я юнаком, ще майже підлітком, опинився в товаристві старших осіб, разом з батьком. Тому що бракувало крісел, батько попросив мене принести одне від сусідного столика. Я взяв крісло, не питаючи дозволу людей, котрі сиділи за тим столиком. Тоді тато встав, пішов туди і попросив за мене вибачення. Засоромлений, я затямив ту науку на все життя...

– Східні мудреці кажуть, що характер і доля людини є такими, якими є її враження. Якщо переважатимуть добрі, світлі, позитивні враження – зформується добрий, світлий характер. Як з цим було у Вас? Які враження у Вас переважали?

– Моє світовідчування завжди було радісним, оптимістичним, навіть у важкі хвилини, під тягарем різних проблем і неминучих протиріч, цей мій погляд не змінювався. В житті є дуже багато радісного, такого, що варте нашої любови, що дає повноту існування, просто треба привчити себе бачити це.

Розмову вів **Петро Часто**

Д-р Стефанія і д-р Роман Барановські на святкуванні 50-ліття оселі УНСоюзу „Союзівка" в Кергонксоні, Н.Й., – листопад 2002 р.

Фото: архів „Свобода"

Висилаємо книжки в Луганськ

Члени управи бібліотеки готують книжки до вислання в Україну.

ПАРМА, Огайо. – „Просимо допомогти збагатити шкільну бібліотеку українськими книжками і творами, виданими в діяспорі, щоб підкріплювати українську національну свідомість в учнів", – таким було прохання Галини Кущенко, директора школи з міста Алчевська в зросійщеній Луганщині („Свобода", 8 жовтня 2004 р.).

Бібліотека при Українському православному соборі св. Володимира відгукнулась на це прохання і вислала до української школи в Алчевську книжки, журнали, видані поза межами України, зокрема твори М. Грушевського, Д. Дорошенка, І. Холмського, В. Радзикевича, В. Стуса, Г. Черінь, У. Самчука, Д. Гуменної, М. Понеділка, М. Руденка, Л. Храпливої, книжки і журнали на релігійні, історичні і побутові теми і багато інших видань.

Від початку заснування в лютому 1985 року бібліотека вислала тисячі книжок і журналів до бібліотек і шкіл України, в Києві, Львові, Донецьку, Полтаві, Харкові, Сумах, Запоріжжі, Луцьку, Симферополі, Летичеві, селі Шевченковому на Черкащині.

Дякуємо о. Івану Наконечному, о. Івану Міронку і о. диякону Ігорю Махлаю з парафії св. Володимира за підтримку і поміч бібліотеці, а також невтомним співробітникам доброї волі, що жертвенно віддають свій час праці в бібліотеці.

Приготуванням пакунків книжок в Україну були зайняті Наталія Блашків, Анна Ганкевич, Галина Норка, Лідія Ровінська, Антоніна Шийка, Аня Побивайло-Шілінґ. Кошти пересилки оплатив Український культурно-громадський осередок при Кредитовій кооперативі „Основа".

Управа бібліотеки

Помаранчева...

(Закінчення зі стор. 9)

ся до своїх початкових меж – південних і південно-західних князівств, а її політичний і культурний центр переходить до західних князівств – до Галича, а церковний (1303 р.) – до Львова. Оформлюється й за володіння Романа – Великого Князя Галицько-Волинського і Всея Руси – закріплюється Галицько-Волинська Русь. При кінці XIV ст., внаслідок посиленої монгольської експансії та у висліді династичних зв'язків галицько-волинських князів (Юрій II) з литовськими – Галицько-Волинська Русь приєднується до Литви, творячи Литовсько-руське князівство, яке проіснувало до польсько-литовської унії (1569 р.).

Література Київської Русі XI-XIII століть була знищена постійними нападами кочовиків, а те, що врятувалось, пише Чижевський, то в основному збереглось не на своїй батьківщині, де воно творилось, а на півночі, особливо далекій півночі.

В результаті спаду сили Києва від нього звільняються північні й північно-східні князівства. Під силою й насиллям московських князів навколо Москви формується, ізольовано від слов'янського й решти світу, північно-східній політичний центр, який згодом стає теж культурним центром „російських племен". І в XIV ст. тут з'являються свої літературні твори, які служать політичним інтересам Московського князівства.

В „об'єднувальних" війнах з навколишніми князівствами московські князі, без найменших вагань, застосовують терор як зброю, запрошуючи один проти одного татар. В 1485 р. Іван Грозний перемагає свого останнього суперника – Тверське князівство – і приєднує його до Московського князівства. В XVI ст. воно трансформується в Московську державу, а в першій чверті XVIII ст., декретом Петра Першого, перейменовується на Росію.

Від своїх початків Московщина, а згодом Росія, була державою тоталітарною, деспотичною й насильницькою. Її володарі – спочатку царі, а відтак диктатори під різними формами й барвами – ніколи не підносились до рівня діялогу, демократичного мислення та людяного трактування громадян своєї держави. І це насилля вони пізніше перенесли на підкорені собі навколишні народи.

Державний устрій Київської Русі, натомість, був „псевдодемократичний" і завжди далекий від деспотизму. Рішення князів, ніколи не були самовільними й авторитарними, а завжди керованими рішенням і волею віча (народних зборів), що сягають часів племінного устрою східніх слов'ян. Ці віча вважалися на Русі вищим органом влади. А в XI ст., за великого князя київського Ярослава Мудрого було прийнято кодекс прав – „Руська Правда".

На демократичних принципах, включно з обиранням голови держави – гетьмана, побудована Гетьманська держава (XVII-XVIII ст.). Тут, в 1710 р., з обранням Гетьмана Пилипа Орлика, проголошено Конституцію з поширеними демократичними правами й обмеженою владою гетьмана. В цій Конституції встановлено своєрідний парлямент, до якого, крім козацької генеральної старшини й полковників, з кожного полку мала входити „визначна й заслужена особа".

На гуманних засадах опирається уряд і громадянський правопорядок Української Народної Республіки (1918-1920 рр.), в якій, чи не єдиній тоді державі Европи, забезпечувалось права повного культурного й суспільного розвитку меншин.

В підсумку хочемо сказати, що Помаранчева революція, яка відбулася в Україні 2004 року, була відкиненням північно-східньої спадщини в Українській державі. Вона стала бар'єром проти вікової експансії імперії голодоморів і геноцидів.

І стала переконливим доказом, що Київська Русь, своїм політичним думанням, моральними вартостями та демократичним трактуванням своїх громадян, не була й не могла бути „колискою Російської імперії". Тієї „колиски" треба шукати деінде.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Філядельфії, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в неділю, 12-го червня 2005 р., о год. 1-ій по пол.

в приміщенні ЗУАДК-у
1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: члени управи Окружного комітету, конвенційні делегати та по два делегати наступних відділів:

10, 45, 62, 83, 116, 128, 153, 154, 162, 163, 173, 216, 231, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 331, 339, 347, 362, 378, 397

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:
Степан Гавриш – радний УНС
Павло Принько – радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Степан Гавриш – голова округи
Павло Принько – секретар
Микола Пришляк – касир

На відвидинах у Юрія Шевельова

Справді, саме така думка напливає у колі нюйоркської літературно-мистецької спільноти, коли хтось із новачків чи подорожніх переступає поріг історичної будови Української Вільної Академії Наук, що на 100-й вулиці в горішньому Мангетені. Академії, яка чимало десятиріч видавалася багатьом бібліофілам в Україні чимось абсолютно недосяжним, нематеріяльним, таким, що існує лише на пожовклих картках каталогу в бібліотеці „правильної“ академії на київській Володимирській вулиці. Переповнений романтичними емоціями аспірант навіть ладний був не добачати різниці між абревіатурами ВУАН та УВАН...

А ім'я та голос одного з найвідоміших членів останньої – професора Юрія Шевельова долітали до вух „радіоаматорів“ тільки крізь шуми глушилок та всіляких штучних перешкод в етері.

Й от днями відбулося чергове, чимось вже звичне (час летить!) вшанування пам'яті Юрія Володимировича у стінах тієї нюйоркської кузні, де достоту пульсує тепле серце майстра. Забігаючи наперед, скажемо, що враження особистої присутности коваля-полігістора стало довершеним, коли наприкінці вечора гості переглядали відеокасету з записом одного з останніх виступів Ю.В.Шевельова, ще так недавно виголошеного у цій таки залі.

До академії завітали особисті друзі, співробітники, шанувальники. Зустріч відкрив і провадив президент УВАН Олекса Біланюк. Після проникливих вступних слів він запросив до трибуни Євгена Федоренка, давнього, як і Ю.В.Шевельов, харків'янина та його багатолітнього співробітника.

Серед іншого, Є.Федоренко розповів про маловідомі обставини створення та діяльности товариства „Друзі Харкова“, заснованого більш як десять років тому після проголошення Україною незалежности. Крім Ю.Шевельова та Є.Федоренка, активними його членами були також св.п. О.Соловей та М.Коць. Товариство чимало сприяло у виданні книжок в Україні, спонзорувало українські виставки, фінансувало національно-культурні установи і зокрема допомогло поставити на ноги журнал „Березіль“ (колишній „Прапор“). „Я знав професора Ю.Шевельова довгу низку років. Це була добра, відверта й надзвичайно працьовита людина“, - наголосив Є.Федоренко і згадав також про те, що після одержання Шевченківської нагороди (на той час її грошова частина складала 25 тисяч гривень) Ю.В.Шевельов передав ці гроші на розбудову Української гімназії ч. 6 у Харкові, в якій його обрали почесним членом Піклувальної ради. Є.Федоренко розповів про спільну з Ю.Шевельовим зустріч з творчою молоддю та співробітниками „Літературного музею“ у Харкові в 1996 році, назвав книжки вченого, які вийшли зовсім недавно, вказавши серед іншого, що Ю.Шевельов устиг перед смертю переглянути сиґнальний примірник українського перекладу однієї з найголовніших своїх праць - „Історичної фонології української мови“.

З зацікавленням слухали присутні виступ д-ра Андрія Даниленка, одного з перекладачів згаданої фундаментальної праці визначного славіста. Для ширшої публіки мовознавець зокрема пояснив, чому ця книжка була написана та вийшла друком англійською мовою і за яких обставин український переклад понадвісімсотсторінкової монографії побачив світ оце тільки зараз. У перекладі складного філологічного тексту належало, серед іншого, розв'язати такі трудомісткі завдання, як вивірення автентичних місць з давньо- та середньоукраїнських раритетних видань: зазначені ілюстрації (звичайно, по-англійському) рясно наводяться в англомовному виданні „Історичної фонології“. Звісна річ, що реверсивний, за словами А.Даниленка, переклад не був би тут доречний, тим то й змушені були перекладачі докластися до тривалих пошуків відповідних джерел. Доповідач розповів про цікаві перекладацькі рішення, спрямовані на якомога точнішу українську реконструкцію якщо не букви, то духу авторського письма. За складністю здійснення згаданий переклад, мабуть, не поступиться проблемам, розв'язуваним у виданні англомовної версії тексту класичної багатотомової історії М.Грушевського.

Знаменно, що один з організаторів перекладу зазначеної праці М.Грушевського - Марта Скорупська також була присутня на цих сходинах. Вона захопила увагу присутніх особистими спогадами про багатство духовного світу видатного філолога сучасности, наблизила до слухачів Юрія Володимировича як живу людину. Йшлося про властиві вченому шляхетні душевні порухи, увагу до кожного співрозмовника, як і про в чомусь несподівані професорські чудійства. Розповідала про спільну подорож до Китаю, про пристрасть Ю.Шевельова до оперних спектаклів та концертів симфонічної музики. Згадала відома літераторка й моршинську сторінку в біографії вченого, що, образно кажучи, дає їй підстави вважати себе ніби землячкою Юрія Володимировича.

Розмови про біографію спричинилися до закономірного продовження теми. Наступного після пам'ятної зустрічі дня я вкотре гортав сторінки ЕУ - і саме того примірника енциклопедичного видання, що входить до особистої бібліотеки незабутньої української письменниці з Міннесоти Оксани Соловей. Пригадалося, як хвилювалася небіжчиця два роки тому, коли через хворобу не змогла приїхати і з Сейнт-Полу до Ню-Йорку, аби бути присутньою на відзначенні першої річниці смерти свого старшого друга й наставника. Відкриваю том, аби глянути на статтю про Ю.В.Шевельова, і натрапляю на рукописне доповнення, що ще раз підтверджує вже відоме з інших публікацій уточнення щодо справжнього місця народження вченого, зазначеного в ЕУ як Ломж, Польща.

Подаю власноручний запис Оксани Соловей повністю: „Народився не в Ломжі, а в Харкові на Сорокинському пров. 4 у квартирі на другому поверсі. У квітні 1993 р. будинок ще стояв, ми його оглядали. Версію про Ломж започаткувала мати Ю.В. задовго до 1941 р. (ще на початку 20-х?), щоб приховати небажане (і небезпечне!) соц. походження сина“.

Знайдений цінний запис цілком органічно замінив ще одну доповідь на цьому глибоко зворушливому вечорі. Рік тому письменниця передчасно пішла з життя, і виступ цей їй самій виголосити вже не судилося.

Сергій Панько

НОВІ ВИДАННЯ

Новий альбом не тільки для філателістів

У видавництві Укрпошти „Марка України" щойно випущено альбом „Гетьмани України на поштових марках". Автор проєкту – директор видавництва Валентина Худолій, працювали над виданням художник Сергій Якутович, автори науково-популярних текстів – Віктор Горобець, Вячеслав Станіславський, Тарас Чухліб, Віталій Щербак, а також Віктор Долішний, Антоніна Сірик, Лариса Білоус, Тетяна Чалайдюк. Усі тексти подано українською і англійською мовами.

У передмові академік Валерій Смолій зазначає, що українське козацтво на чолі з гетьманами відродило національну державність і впродовж тривалого часу боролося за вільне життя українців.

У альбомі подано життєписи та історичні портрети Дмитра Байди Вишневецького, Петра Сагайдачного-Конашевича, Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Юрія Хмельницького, Павла Тетері, Івана Брюховецького, Петра Дорошенка, Дем'яна Многогрішного, Михайла Ханенка, Івана Самойловича, Івана Мазепи, Івана Скоропадського, Пилипа Орлика, Павла Полуботка, Данила Апостола, Кирила Розумовського.

Кожний розділ, що розповідає про окремого гетьмана, має також поштову марку, випущену в Україні на його честь. Особливе, філателістичне кріплення марок дозволяє виймати їх для виставок чи інших цілей і повертати в альбом.

Марки намалював відомий дослідник доби гетьманства, член Спілки художників і Спілки письменників Юрій Логвин. Досконале мистецьке оформлення альбому робить його гарним подарунковим виданням не тільки для колекціонерів поштових марок, а й для усіх, кого цікавить доба гетьманства, особливо для молоді. Наклад альбому – 2050 примірників. В Україні його ціна – 125 грн. без поштових послуг (25 долярів).

З питань придбання альбому слід звертатися до видавництва на адресу: вул. Хрещатик, 22, Київ, 01001 Ukraine. Тел.: (380-44) 278-2668. Факс: (380-44) 279-2182. Електронна адреса: philatel@stamp.kiev.ua

Л. Хм.

Доповідь в пам'ять Тараса Шевченка і фільм на честь Ліни Костенко

ПАРМА, Огайо. – Старанням 33-го Відділу СУА ім. Лесі Українки і Дискусійного клюбу на громадських сходинах 22 травня в домі „Шевченко Манор" було відзначено день повернення Т. Шевченка в Україну і 75-ліття Ліни Костенко.

Членкиня 33-го Відділу СУА О. Шараневич розповіла в деталях про перепоховання Т. Шевченка з Санкт-Петербургу до Канева 22 травня 1861 року. Могила Т. Шевченка на Чернечій горі, в Каневі, стала святим місцем, яке відвідують сотні тисяч українців з усіх земель України і світу, щоб вклонитися батькові української духовности. О. Шараневич з властивим її знанням літератури і хистом доповідача захопила увагу присутніх.

Відтак був показаний фільм „Маруся Чурай", створений на основі одноіменного історичного роману у віршах Л. Костенко, за який поетеса стала лавреатом Державної премії ім. Т. Шевченка в 1987 році. Героїня фільму „Маруся Чурай" – красуня з Полтави, доля якої склалася трагічно. Красою і співом вона чарувала Полтаву, з її піснями козацькі полки ішли в похід, її пісні стали душею українського народу.

Присутні були задоволені цим вечором, а членкині СУА і клюбу не забули про каву для гостей.

Євген Бачинський

Титульні сторінки альбому

СПОРТ

Футбол

Почалися відбіркові змагання Чемпіонату Европи 2006 року.

Україна грає в другій групі, до якої увійшли також Греція, Туреччина, Данія, Албанія, Грузія і Казахстан. У грі з командою Казахстану 4 червня ґоль А. Шевченка та ґоль, який забили казахи в свої ворота, приніс збірній України перемогу. За всю гру збірна Казахстану не створила жодного гольового моменту.

Перемога над збірною Казахстану особливого піднесення не викликає. Уже після гри з командою Греції можна буде будувати якісь надії.

Нічия (0:0) збірних Туреччини та Греції закріпила першість збірної України у другій групі. За чотири тури до завершення відбіркового турніру збірна України набрала 20 точок і на п'ять пунктів випереджає Грецію, що йде на другій позиції.

Андрій Шевченко (в центрі) в грі збірних України і Казахстану 4 червня в Києві. *Фото: УНІАН*

Турнірне становище команд (вказані точки)

Група 1

1. Чехія	–	21
2. Голяндія	–	19
3. Румунія	–	13
4. Македонія	–	11
5. Фінляндія	–	9
6. Вірменія	–	4
7. Андора	–	4

Група 2

1. Україна	–	20
2. Греція	–	15
3. Туреччина	–	13
4. Данія	–	9
5. Албанія	–	9
6. Грузія	–	5
7. Казахстан	–	0

Група 3

1. Португалія	–	17
2. Росія	–	17
3. Словаччина	–	14
4. Естонія	–	14
5. Латвія	–	10
6. Ліхтенштайн	–	4
7. Люксембург	–	0

Група 4

1. Швайцарія	–	15
2. Ізраїль	–	11
3. Ірляндія	–	10
4. Франція	–	10
5. Кіпр	–	1
6. Фарери	–	1

Група 5

1. Італія	–	13
2. Норвегія	–	9
3. Словенія	–	9
4. Шотляндія	–	8
5. Білорусь	–	6
6. Молдова	–	2

Група 6

1. Польща	–	21
2. Англія	–	16
3. Австрія	–	11
4. Пів. Ірляндія	–	3
5. Велс	–	2
6. Азербайджан	–	2

Група 7

1. Сербія і Чорногорія	–	12
2. Еспанія	–	10
3. Литва	–	10
4. Бельгія	–	8
5. Боснія Герцеговіна	–	6
6. Сан-Маріно	–	0

Група 8

1. Хорватія	–	19
2. Швеція	–	18
3. Угорщина	–	10
4. Болгарія	–	8
5. Ісляндія	–	1
6. Мальта	–	1

Наступні змагання збірної України з командою Греції відбудуться 8 червня. Про вислід ми повідомимо в наступному числі „Свободи".

Стрільба з лука

У польському Сопоті у змаганнях за Чашу Европи зі стрільби з лука 5 червня срібними призером стала Тетяна Бережна, у двобої за третє місце наші лучниці перемогли Великобританію. У командних змаганнях українці перемогли команду Білорусі, але у півфіналі програли Голяндії, а потім поступилися Великобританії у двобої за бронзу.

НА ДОЗВІЛЛІ

На Дніпрі з щоденником Володимира Винниченка

На Дніпрі за часів В. Вининченка.
Фото: архів К. Росандіч-Кричевської

„Дніпро ледве чутно хлюпа в борти парохода. Лиси, піскуваті, рідко зарослі зеленими кущиками береги м'яко одсуваються назад. А далекі млини на обрії, наче попи з піднятими догори руками в широких рукавах, плавко сунуться вперед. І здається, що кущі берегові, сам берег і далекий обрій з млинами, пісками – танцюють якийсь поважний урочистий танець, узявшись за руки і пливучи кружка. Далечінь безмірна, безмежна, і далеко-далеко в сіро-синявій млі забуті давні могили... Ось наївний, малесенький, зворушливо-самотній острів, усе в тих же ріденьких кущиках...“.

Таким побачив Дніпро Володимир Винниченко, коли їхав на початку червня 1914 року до Катеринослава. Ті сиві забуті могили бачив раніше і Тарас Шевченко, коли біля Переяслава милувався просторами Дніпра: *„Гори мої високії! Не так і високі, як хороші, хороші, блакитні здалека – з Переяслава старого, з Виблої могили, ще старішої, – мов ті хмари, що за Дніпром сіли“.* І Микола Гоголь з Прохорівки побачив і увічнив таку ж широчінь Дніпра...

Саме у червні гомінке життя буяє на маленьких, теплих від сонця острівцях. На кожному з них маленькими темножовтими клубочками хутко перебігають малі пташенята. Вони ще не вміють літати, до води теж їм ще рано, тож ховаються від людського ока в зелених хащах, а крилаті матері в голубому небі спостерігають, чи не загрожує темним клубочкам якесь лихо... І квіти, квіти – на воді, на кущиках, в травах... Ворушить траву черепаха, прямуючи круглою паляницею до води. І хвиля від пароплава теж ворушить татарське зілля вздовж берега...

Мені пощастило вперше на Дніпрі їхати вантажно-пасажирським пароплавом „Україна“ з Києва до Канева в червні 1952 року. Вже давно немає на Дніпрі таких пароплавів, на палубах яких пахло суницею, лозою, грибами, рибою, бо усе це в лозових кошиках везли селяни на міський базар. Згодом вантажно-пасажирські пароплави витіснили з ріки мадярські і німецькі багатопалубні теплоходи, але й вони в рік чорнобильської катастрофи зникли, перетворені на житла для ліквідаторів лиха. А коли ще вони були, найкращою недільною прогулянкою з малими ще синами було їхати до сусідньої пристані, насолоджуючись просторами Дніпра, хлюпанням води під колесами судна, довгими „вусами“ хвиль позаду, стрункістю зустрічного пароплава.

Тарас Шевченко бачив і описав Дніпро в бурю. Загалом це тривожне видовище. На кораблику рибоохоронної інспекції не раз доводилося переживати бурю в тих місцях, де Сула впадає у Дніпро. Ширина водоймища сягає сорока кілометрів і хвиля гуляє там на повну силу. Невеликий кораблик гуркоче своїм дизелем, поринаючи носом в глибочінь води і знову вискакуючи мокрим корпусом на поверхню. Ми відійшли від малого острівця, на якому колись була панська садиба, а тепер залишились тільки рештки яблуневого саду і великі дубові двері, різьблені старовинними візерунками, котрі ніхто не узяв, бо у човен вони навряд чи вмістилися б, та й такої великої хати в сусідньому селі Веремівці вже немає...

За острівцем кораблик стає боком до хвилі, і вона раз-по-раз майже кладе його на воду. Не без тривоги поглядаю я на капітана Анатолія Прошутинського, але він, пересилюючи гуркіт вітру і води, кричить, що його корабель може безпечно хилитися на 35 градусів, а тепер тільки тридцять...

Та усе ж найкраще на Дніпрі в тиху погоду. В. Винниченко писав: *„Це якась свята пустельність дніпрових жовтих пісків з ріденькими кущиками, це широченне небо над нами, – в них страшенні чари! Я плачу й дивлюсь на сивувато-зелений обшир по тім боці, що тягнеться в неосяжну далечінь на обрії... Червононосі чайки мовчки пролітають над нами, розрізаючи повітря своїми загостреними сталевими крилами. Вода в Дніпрі жовта, як перестояний чай, любовно хлюпочеться маленькими короткими хвилями об чистий ніжний пісок берега. Широчінь води поширює душу...“.*

Мені видається, що письменник був на лівому, полтавському березі Дніпра навпроти Черкас, поблизу Ірклія, бо саме там можна відчути і тишу ріки, і далеке місто на обрії, побачити дрібненькі хвилі і таку ж дрібну рибку на теплому мілководді... А ще – неповторні пахощі нагрітої сонцем лози... Раніше, до появи водоймища, з лівого берега, від Золотоноші до Черкас, за браком грошей я їздив на даху вагона, тож поїзд, минаючи останню перед Дніпром станцію Панське, поринав у зелений тунель густого гілля і треба було уважати, щоб верба не ляснула листям просто в очі... Тепер Панське – кілька станційних будиночків – стоїть серед водоймища, відкрите усім вітрам...

Знову В. Винниченко: *„Якась велика, передісторична, первісна мудрість і спокій у цій зеленій ширині, в цих вербах похилих над зеленкуватими затоками. Мудрим спокоєм і певністю віє від віковічної лінії обрію, круглої, рівної, безхибно проведеної законами більшими, ніж ті, що їх видають люди...“*

На берегах Дніпра людські події змінюють одна одну, вирують пристрасті, гримлять війни, а Дніпро живе своїм, окремим життям, за своїми законами. Малі річки несуть до нього свої води, забруднені відходами фабрик і фарм, і Славутич-велетень самотужки очищує їх своїми пісками-просторами... Численні бракон'єри сітями-мережами виловлюють навіть під час тирла-нересту тонни цінної риби, у Каневі гідроелектростанція, несподівано відкриваючи шлюзи, змиває з нерестилищ геть усю відкладену ікру, але Дніпро хмуриться бурями, і знову й знову відроджує багаті запаси ляща, сазана, сома і щуки... Восени тисячі мисливців починають безперервну стрілянину до качок – на кожну припадає десяток рушниць, – але на початку літа знову в шелягах бігатимуть жовті клубочки і птаство оживе у своєму розмаїтті. Люди дуже образили велику ріку бетонними греблями і мілкими водоймами, але вона терпить, не рве греблі... До часу...

Володимира Винниченка зачарували вечори на Дніпрі: *„Небо попелясто-зелене. На обрії, там, де зайшло сонце, воно буро-червоне. Сірі хмаринки розкудовчені довгими, задертими в один бік пасмами, як волосся заспаної людини. Велетенська долина перерізана пощербленою сірою стьожкою Дніпра, на березі якої розбризкані вогники. Деякі кліпають, як око, що запорошилось, деякі дивляться спокійно і твердо. Посеред закутаної в сутінки долини один яскравіший за всі вогонь, що стоїть в очах з таким промінням круг себе, з яким на іконах малюють звізду“.*

А мені чомусь більше запам'ятали́ся світанки на Дніпрі. Усе ж вночі навіть на приязній ріці - моторошно, якісь сплески, тіні, ніби мавки чаклують... Аж багряніє на сході, пташки оживають, ранковий вітерець докучає прохолодою, далечінь ближчає і перші промінчики вже гріють щоки, набираючи сили, щоб за якусь годину стати спекотними і загнати людей в ніжне хлюпання хвилі...

Левко Хмельковський

1960-ті роки. Пароплав прибув

Широчінь великої ріки

Стежками історичної Волині

Святая сило всіх святих

Крем'янеччина пасмами гір нагадує Швайцарію. Оспівана вона в піснях, думах, оповита пеленою леґенд і переказів.Топоніміка давньої Крем'янеччини промовляє до нас голосом віків словами: монастирище, церковище, цвинтарище, Свята гора, Божа гора... Всі ці назви зберегли святість місця, на якому стояли вікові святині нашого народу і яку набули молитвами, покаяннями, постами, важкою фізичною працею ченці перших печерних монастирів, які постали на цих горах в Почаєві, Підкамені, Данилові, Збаражі, на Божій горі та в інших місцевостях.

До відомих святих місць Крем'янеччини належить Божа гора за колишнім містечком Бережці, над річкою Іквою, за 12 км. від Крем'янця. З сивої давнини Божа гора – центр молитов, покаяння, постів іноків печерного монастиря, який був заснований тут ченцями-колїотами ще в IX–X ст.

Печерний монастир на Божій горі, як і в Почаєві, заклали іноки, які шукали відлюдних місць для свого спасіння. Як правило, ченці-колїоти оселялись в печерах, рідко природних. Чернець, який ставав на шлях спасіння в монастирі, мав викопати печеру власноручно, бо саме така власноручно викопана печера-келія вважалась найбільш придатним місцем для спасіння і глибоко шанувалась серед ченців – її насельників, бо як писав літописець: „Многії бо монастирі цесарями і боярами, і багатством поставлені, та не такі вони, як ті, що поставлені сльозами, і постом, і молитвою, і неспанням".

На Божій горі є два види печер – природна, розширена людською працею, та власноруч викопана, яка служила келією ще й в добу Іова (Залізо), який сам не раз приходив спасатись до цієї печери-келії. Проте це не була ним викопана печера, вона існувала як місце спасіння ще в IX–X ст., а в добу Іова на місці, де над печерою-келією зберігалась стопа Божої Матері, він поставив хрест та каплицю, яка кілька раз реконструйовувалась і перероблювалась. Ще одна дерев'яна капличка була біля святого джерела, яке, справді, є на такій височині дивом природи, даром Божим, до якого впродовж віків ішли прочани помолитись. Цю скелю з стопою Богородиці і печеру-келію під нею підірвали кеґебісти в 1961 році, а рік перед тим спалили і дерев'яну капличку.

В добу Іова (Залізо) ним були відновлені всі навколишні давні печерні монастирі в Стіжку, Збаражі, Підкамені, на Божій горі і сам він не один раз проводив в них в постах і молитвах, не один раз удалявся він з Почаївського монастиря до Печерного, на Божій горі, щоб тут в печері-келії провести певний час в молитовній розмові з Господом.

Божа гора мала відомих українських прочан, серед них – Леся Українка з Климентом Квіткою, українські посли до польського сейму Степан Скрипник (Патріярх Мстислав), Михайло Тележинський, світової слави письменник Улас Самчук, власне, вся свідома українська молодь, яка в 20–30-их роках навчалась у Волинській духовній семінарії та українській гімназії в Крем'янці і кожного літа відбувала прощі до Почаєва і Божої гори.

Недільного ранку я вирушив до Крем'янця, де під самою горою Божою живе друг з часів моєї студентської юности – Лілія Антонюк.Йдемо до Великих Бережців разом з її внуками Юлею та Назаром, які хочуть побувати на Божій горі. Піднімаємось дорогою до святих місць, а навколо – всі кущі, дерева обвішані різнокольоровими стрічками, шматками тканин. Це прочани залишили їх на спомин про свої відвідини гори та на здійснення задуманого. Підходимо до святого джерела-кринички. Перед нами – довгі черги прочан. Воду можна зачерпнути відром, кухлем. П'ємо її, окроплюємось, умиваємось... Десь зникає втома задушливого липневого дня.

– Коли в 1960 році комуністи закривали скит та нищили духовні пам'ятки на Божій горі, – розповідають нам місцеві старожили, – селяни почали просити одного з партократів не робити насильства, бо ж Бог все бачить... Партократ із запалом став переконувати селян, що Бога не має, а якщо він є, то хай забере в нього найдорожче... І Господь за Богозневаження виконав його прохання. Через дві години до нього потелефонували, що під час вибуху в лябораторії єдиною жертвою стала його дочка... Так карає Господь за зневагу і зло, посіяне на землі!

З молитвою на устах залишаємо Божу гору і через поля і ліси прямуємо до місця, де за ставами стояв замок Гойських на Вірлі. Нині вірні УПЦ КП на тому місці при активній фінансовій підтримці української діяспори в США будують храм св. Юрія Переможця. Над храмом зводяться куполи, а навколо нього – давні могили з дерев'яними хрестами на них.

Поза ставами, що вже заросли осокою, очеретами ідемо до Великих Бережців, до пам'ятника Лесі Українки, яка в кінці червня – на початку липня 1907 року перебувала разом з Климентом Квіткою в гостях у подруги дитячих літ Марії Биковської-Беляєвої, вчительки місцевої школи.

Пам'ятник Лесі Українки стоїть в центрі села. З постаменту погруддя опали плитки і валяються потрощеними на землі. Навколо пам'ятника сміття і бур'яни. Жодних квітів... Мали намір відвідати музей при місцевій школі, але в недільні дні він зачинений. По дорозі на Крем'янець їдуть автобуси з прочанами – до і з Божої гори..

Божа гора

Пам'ятник Лесі Українці в Бережцях

Крем'янець – волинські Атени

Місто Крем'янець – ці Волинські Атени своєю історією, природою, свідомими, талановитими людьми добре знані не лише в Україні, а по цілому українському світі. Коли читаєш сторінки минулого цього прекрасного міста, зустрічаєш імена видатних українців, які тут жили і творили в ім'я Бога і України: це засновники Богоявленського братства Лаврін Древинський та Данило Малинський, Леся Українка відвідувала Бережці і Крем'янець, професори Іван Власовський, Олександр Цинкаловський, Улас Самчук, Борис Харчук, Ганна і Петро Рощинські, відома українська родина Черкавських і десятки інших. А в новітній історії міста імена добре мені особисто знані Олександр Вітенко, Ліля Антонюк, Гаврило Чернихівський та інші.

Але саме завдяки Лілі Антонюк – Слєдзінський мені судилося відкрити Крем'янець з його минулим, бути поруч тих крем'ячан, які в злочинну московсько-більшовицьку окупацію ставили опір толітарній системі.

Я був ще студентом, коли в Колодяжному познайомивсь з цією дивовижною жінкою, яка все своє життя віддала вихованню української молоді, вчила рідну мову і літературу в Крем'янецькому педучилищі, вела літературний гурток „Ломикамінь". Нас зблизила любов до рідної історії і літератури, а найбільше – поезії Василя Симоненка, Ліни Костенко, Миколи Вінграновського, Миколи Руденка й інших шістдесятників.

З Лілеєю Адамівною в ті сумні часи кеґебівського терору і постійного стеження можна було обмінюватись самвидавом, вести мову про Івана Мазепу, Симона Петлюру, Степана Бандеру й інших наших героїв.

Весною 1973 року Крем'янецьке відділення КҐБ розпочало добре спланований моральний терор проти неї: виклики на допити, таємні обшуки помешкання, організоване викрадення найціннішого з хати, включно з родинними іконами. І все ж її скромна хата поруч гори Бони залишалась улюбленим місцем зустрічей для її вихованців, друзів, усіх тих, хто прагнув напитись кришталево-чистої води з духовних джерел. Її хата була водночас бібліотекою української книжки, музеєм українського народного мистецтва.

З постанням незалежної України і заснуванням „Просвіти" вона очолила всю просвітянську працю в Крем'янці і на Крем'янеччині, і хоч живе з мізерної пенсії, вчить свою внучку Олю одночасно у двох вищих навчальних закладах. Її донька Неоніла Крем'янечанка, відома поетеса, дослідник повстанського руху опору, авторка кількох книг, перебуває в Італії на вимушених заробітках.

Святкового дня я знову в Крем'янці. Іду знайомою стежкою під гору Бону до хати Лілі Адамівної, яка вся в квітах: мальви, троянди, піони. В хаті – нові книги її вихованців, альманахи гуртківців „Ломикамінь". Вона продовжує вести свій улюблений гурток, готує наступне число альманаху, в якому будуть і твори її внуків Юлі і Назара, які, як і мама та бабуся, безмежно закохані в рідну мову, нашу історію, духовну спадщину.

Вирушаємо до „Просвіти", якою і для якої вона живе. Приміщення винаймають. Картини видатних художників з Крем'янця і Крем'янеччини, стенди, альбоми, присвячені видатним громадським і політичним діячам, родинам: Котовичів, Рощинських, Фещенко–Чопівських, Шумовських, фотопортрети видатних просвітян 20-30-их років, зокрема Бориса Козубського, керівника Крем'янецької „Просвіти". Оглядаю картину невідомого художника, вояка УНР, інтернованого поляками по закінченні визвольних змагань 1921 року.

Картину подарувала донька Фещенка – Чопівського Орися, яка живе в Катовіцах у Польщі, і з якою Ліля Адамівна листується, а її внучка Юля Тарнобір на науковій конференції своєю науковою розвідкою „Іван Фещенко-Чопівський – видатна постать в історії науки та українському державотворенні" не тільки отримала найвище визнання, а й ще більше зблизила український Крем'янець з Катовіцами. Книги надіслали українці з США, Канади, Австралії, Польщі, Німеччини, Великобританії в Крем'янці. До читальні „Просвіта" ідуть крем'янчани, щоб наповнити цілющими духовними скарбами спраглі душі і запалити в них негаснучу свічку любови до рідної землі.

Володимир Рожко,
Луцьк

300 Parker Avenue, Maplewood, NJ 07040
Tel.: (973) 763-8778

ROXOLANA
International Trade, LTD
e-mail:roxolanaltd@roxolana.com
web:www.roxolana.com

ПАКУНКИ ДО УКРАЇНИ:

МОРЕМ • АВІА
Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуючись нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте безкоштовно: 1-888-725-8665
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталогу.
- Медикаменти на замовлення до України.

* *Додаткова оплата за доставу Існують певні обмеження.*

Roxolana Travel

- У нас можна замовити авіаквитки будь-яких авіакомпаній до більшості европейських країн.
- Візові послуги в Україну (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

Roxolana Money Service

В Україну: **ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ**

$100 - $8	$500 - $25	$900 - $45
$200 - $14	$600 - $30	$1000 - $50
$300 - $18	$700 - $35	$1500 - $75
$400 - $20	$800 - $40	$2000 - $100

Маємо ліцензію на пересилку долярів.
Також пересилаємо в інші країни.
• ***Достава $10 за кожне замовлення***

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний" з каталогу
вміст пакунку: борошно – 20 ф., гречка – 10 ф., олія – 1 галон, тушонка – 3 ф., салямі – 3 ф., родзинки – 3 ф., дріжджі – 1 ф., кава в зернах – 2 ф., шоколад – 2 плитки.
Ціна $ 99 за 51 ф.

Додаткова оплата за доставу – $10 – Західня Україна; $15 – Східня Україна
Телефонуйте безкоштовно:
1-888-PAKUNOK (1-888-725-8665)

ПАЧКИ В УКРАЇНУ

DNIPRO CO.

В наших крамницях можна придбати авіаквитки в Україну та з України, зробити візи до України.
До вибору 99 взірців хусток!
Телефонні картки: 100 хв. розмови із Україною за $10.

NEWARK, NJ	CLIFTON, NJ	PHILADELPHIA
688 Sanford Ave	565 Clifton Ave	1801 Cottman Ave
Тел.: (973) 373-8783	Tel.: (973) 916-1543	Tel.: (215) 728-6040
(888) 336-4776		

Diaspora

1914 Pine St.
Philadelphia, PA 19103
215-732-3732 • 1-800-487-5324

INDEPENDENCE TOURS

I. Aug. 14-28 LVIV-Yaremche/Truskavets-TERNOPIL/Pochaiv-KYIV-POLTAVA $2950
II. Aug. 16-28 LVIV-KYIV-POLTAVA/Reshetelivka $2600
III. Aug. 20-Sep. 2 KYIV-Poltava/Reshetelivka-YALTA/Simferopil/Bakhchisaray/Sevastopil/Khersones-ODESA/Kherson $2850
IV. Aug. 16-25 LVIV(5)-KYIV(4) $2130

Please call for tour BROCHURE or Design your own tour

EASTERN UKRAINE
June 2-12 — 11 days — LVIV-Bakhchisaraj-YALTA-KYIV-Kaniv $2300

PYSANKA
June 14-24 — 11 days — LVIV-Iv. Frankivsk-Jaremche-Kolomyja-CHERNIVTSI-Khotyn-Kam. Podilskyj-KYIV $2350

KALYNA
June 30-July 14 — 15 days — LVIV-Pochaiv-TERNOPIL-YALTA-Symferopil-Bakhchysaraj-KYIV-POLTAVA $2850

POLONYNA
July 26—Aug. 7 — 12 days — ODESA-Kherson-YALTA-Bakhchisaraj-Symferopil-KYIV $2100

LOWEST airfares on AEROSVIT
JFK-KYIV-ODESA-LVIV
$768+tax 20 May-12 June
$968+tax 13 June-14 Aug.

YOUTH FARES
(ages 12 to 24) — **$680 + tax**
$768+tax 15 Aug.-31 Aug

• РІЗНЕ •

УКРАЇНСЬКА „ҐАЛЕРІЯ КСЕНЯ"
придбає праці відомих українських мистців XIX – XX століть (вигідні умови)
Тел.: (518) 263-4391

Відеофільми студії „ЗАГРАВА"
„Я іду в Президенти", „Помаранчева Революція", „Інавгурація" та „Молитва за Президента"
можна замовити за адресою:
Petro Vashchyk, 7060 E. Parkview Dr., Parma, OH 44134
(440) 885-2272, (440) 532-9417
e-mail: kozakpetro@yahoo.com
Ціна кожної 25 дол. з пересилкою.

АДВОКАТ
ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК

КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ

- ✔ на роботі
- ✔ автомобільних
- ✔ в публічних місцях
- ✔ лікарських помилок

Перша консультація безплатна
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування

А ТАКОЖ:

- ВОДІННЯ під впливом алькоголю
- КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
- ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
- ШТРАФИ
- РОЗВОДИ
- ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

WELT & DAVID
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
(973) 773-9800

• ПРАЦЯ •

ПРАЦЯ НА НЕПОВНІ ГОДИНИ
Потрібно працівника до прибирання бюрового приміщення в Ню-Йорку.
Не повні години (PART-TIME POSITION).
Легальний статус проживання в США **необхідний**
За дальшими інформаціями звертатися на число тел.:
(212) 473-7310 ext. 138

Шукаємо жінку для помочі до 2 маленьких дітей з проживанням. (Субота і неділя – вихідні дні).
Тел.: (713) 728-8266
(Houston, TX)

Відповідальна 50-літня українка шукає працю по догляду за дітьми, старшими особами або для домашнього господарства. Має досвід роботи і добрі рекомендації.
Тел.: (347) 628-6679

Шукаю роботу по догляду за старшою особою.
Тел.: (518) 273-0929

• ДО ВИНАЙМУ •

Для проживання за контрактом 3-х кімнатна квартира у Києві. Знаходиться поруч з метро, 20 хвилин від центру.
(848) 248-3010

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА ФІРМА

1. Більше ніж 25 років будівельної практики.
2. Говоримо по-англійськи і по-українськи.
3. Забезпечені повністю страхівкою.
4. Будуємо на нашій або на Вашій площі.
5. Високо кваліфіковані працівники.

Будуємо в North Port, Venice, South Venice, Englewood.

ІГОР ГРОНЬ, президент **(941) 270-2413**
ЛЮБОМИР ЛУЖНЯК, заст. президента **(941) 270-2411**

TRIDENT DEVELOPMENT CORPORATION

LVIV EXPRESS
PARCEL SERVICES

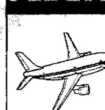
1111 East Elizabeth Ave.
Linden, New Jersey 07036
(908) 925-0717

PACKAGES TO UKRAINE

BELORUSSIA • RUSSIA • POLAND • ESTONIA • LATVIA • LITHUANIA • SLOVAKIA

МОРЕМ

мінімум 10 фунтів

ЛІТАКОМ

2-3 тижні мін. 10 фунтів

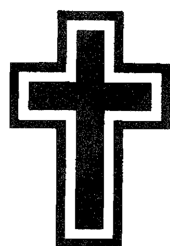
ДОЛЯРИ

Пересилка і доставка

ЕЛЕКТРОНІКА

220 V

15 років в бізнесі чесної і добросовісної праці.
Відправляємо і полагоджуємо митні справи.
У зв'язку з розширенням компанія пошукує аґентів до співпраці.
Доставляємо пачки до України, Білорусі, Росії, Польщі, Естонії, Литви, Латвії, Словакії.
Підбираємо пачки з дому безкоштовно.
Пересилка пачок через UPS для клієнтів з інших штатів.
Call Tall Free 1-800-965-7262

З глибоким жалем повідомляємо членів
Регіонального Об'єднання
„Ярославщина і Засяння", що 13 квітня 2005 р.
попрощав цей світ у Клівленді

бл. п.

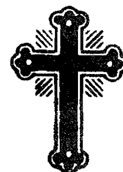
редактор СТЕПАН КІКТА

ініціятор і основник Регіонального Об'єднання„Ярославщина і Засяння", член Президії „Ярокза" та багатьох громадських і релігійних організацій.

Залишив у смутку:
дружину – ЕВГЕНІЮ
доньку – ХРИСТИНУ з мужем
внучки – ЛІЯНУ і ТАМАРУ

Вічна Йому пам'ять!

Нехай з Богом спочиває!

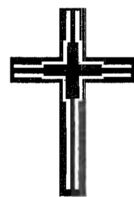
Зі смутком і великим жалем повідомляємо, що в середу,
1 червня 2005 р. на 90 році трудолюбного життя
відійшов у Божу вічність наш найдроожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

ЮРІЙ ІВАНКІВ

У глибокому смутку залишені:
дружина – АННА
сини – БОГДАН з родиною в Україні
– ЯРОСЛАВ з родиною
– ОРЕСТ зі сином
донька – ЛЯРИСА з родиною
ближча і дальша родина в Амриці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною і болючою вісткою, що в суботу, 14 травня
2005 р. відійшов від нас у вічність наш дорогий
МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ЛЮБОМИР СЕМЧИШИН

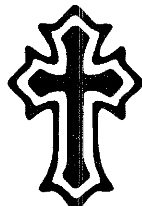
нар. 25 вересня 1954 р. в Аргентині.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 17 травня 2005 р., а похорон – 18 травня 2005 р.

Щира подяка всечеснішим отцям за молитви і похоронні відправи. Щиря подяка усім приятелям і знайомим Покійного за участь у похоронних відправах, за слова співчуття та квіти. Щира подяка похоронному заведенню „Музика" за дбайливе переведення похорону.

У смутку залишилися:
дружина – МАРУСЯ РЕЙНАРОВИЧ-СЕМЧИШИН
доня – АНДРЕЯ-ОРИСЯ
син – ОЛЕКСАНДЕР МАРКІЯН
сестра – УЛЯНА ЧОРНІЙ з родиною
кузини – АНДРІЙ БОЙКЕВИЧ з родиною
– РОМАН БОЙКЕВИЧ з родиною
теща – ТЕТЯНА РЕЙНАРОВИЧ
та родина в Америці і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 24 травня 2005 р.
в Омага, Небраска, на 88 році життя
відійшов у Божу вічність наш дорогий
МУЖ, ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО ВОРОБЕЦЬ

довголітній голова тов. „Карпати" 356-ий відділ УНС, касир церковного комітету, голова відділу ООЧСУ, колишній голова братства Пресвятого Імени Ісуса та обласний провідник ОУН на Небраску та західні стейти, рівнож секретар відділу УККА в Омага, Небраска.

ПАНАХИДА відбулася 30 травня 2005 р. у похоронному заведенні.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 31 травня в церкві Успення Пресвятої Богородиці та на цвинтарі West Lawn на українській секції.

У глибокому смутку залишились:
дружина – СТЕФАНІЯ
доньки – ОКСАНА з мужем РІЧАРДОМ
– ОЛЯ з мужем РІЧАРДОМ
п'ять внуків та одинадцять правнуків.

Вічна Йому пам'ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає